

Збірник наукових матеріалів
XIII Міжнародної науково-практичної
інтернет - конференції
el-conf.com.ua

«ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ»

27 жовтня 2017 року

Частина 1

м. Вінниця

Проблеми та перспективи розвитку української науки XIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. – м. Вінниця, 27 жовтня 2017 року. – Ч.1, с. 69.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами доповідей XIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції Проблеми та перспективи розвитку української науки, 27 жовтня 2017 року, які оприлюднені на інтернет-сторінці el-conf.com.ua

Адреса оргкомітету:
2018, Україна, м. Вінниця, а/с 5088
e-mail: el-conf@ukr.net

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

Економічні науки

<i>Баранець О.П.</i> , СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ – ОСНОВА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	4
<i>Бельдій А. М.</i> , ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАННЯ ДОХОДІВ ВІД НЕОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ.....	8
<i>Василинюк М.В.</i> , ЧИСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ШВЕЙЦАРІЇ.....	10
<i>Дида О.В.</i> , СПЕЦИФІКА ОБЛІКУ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	14
<i>Дудко Н.В.</i> , УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ САНАЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	20
<i>Єфіменко А.О.</i> , МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗИ.....	24
<i>Левчук М.С.</i> , ОЦІНКА ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ.....	27
<i>Маркова О.Л, Михайлюк Т.О.</i> , РОЗВИТОК НАУКОВИХ ПОГЛЯДІВ НА ЗМІСТ ТА РОЛЬ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ У СТРАХУВАННІ.....	30
<i>Нестеренко О.В.</i> , КРАУДФАНДІНГ: ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЇ.....	36
<i>Шевців Л.Ю.</i> , СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНО ЗОРІЄНТОВАНОГО ОБЛІКУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	41
<i>Шпиляк А.М.</i> , РОЛЬ ЮРИДИЧНОЇ СЛУЖБИ В РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ У БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ.....	45

Юридичні науки

<i>Литвиненко А.В.</i> , ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ В ТРУДОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ.....	47
<i>Литвиненко А.В.</i> , ТРУДОВИЙ ДОГОВІР ЯК ЮРИДИЧНИЙ ФАКТ.....	50
<i>Neverova S.A.</i> , UKRAINE'S MEMBERSHIP IN NATO.....	52
<i>Prokopenko K.V.</i> , THE STRUCTURE OF HIGHER LEGAL EDUCATION IN SWEDEN.....	55

Філологічні науки

<i>Білоус В.І.</i> , ІНТЕРАКТИВНИЙ ПІДХІД У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	57
<i>Іванченко Л.В.</i> , ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	61
<i>Карпенко Г.М.</i> , ПРОЕКТНА РОБОТА НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	67

СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ – ОСНОВА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Баранець О.П.,*студентка факультету управління фінансами та бізнесу**Львівський національний університет імені Івана Франка**м. Львів, Україна*

Організації і керівники, які дивляться вперед, визначають напрямок з розробки стратегій та їх реалізації. При цьому бізнес, як і керівники, повинен працювати добре і прямо зараз, щоб добре розвиватися в майбутньому. На це направлений стратегічний аспект управління, а саме – стратегічне управління.

Питанням стратегічного управління приділяється велика увага. При цьому, окреслена проблема ставала предметом дослідження в роботах І. Ансоффа [10]. Дисципліна стратегічний управлінський облік введена для підготовки керівників підприємств. Для цього розроблені навчальні посібники та підручники, які дають змогу оволодіти управлінням майбутнього.

Якщо розглядати стратегічний управлінський облік як систему інформаційної підтримки стратегічних управлінських рішень, то неможливо не погодитися з К. Уордом, стосовно того, що «стратегічні рішення повинні прийматися тільки після всебічної оцінки їх фінансових наслідків, для чого необхідно, щоб діюча система стратегічного управлінського обліку працювала в межах конкретної бізнес-стратегії і відповідала їй» [12, с.21].

Поняття стратегії є базовим у теорії стратегічного управління, оскільки саме вона є об'єднуючим механізмом цілей потенціалу та зовнішнього середовища.

Базуючись на цілях бізнесу стратегія визначає засоби, за допомогою яких підприємство може перетворити свої стратегічні наміри в ринкові переваги, взаємодіючи з факторами зовнішнього впливу. Стратегія допомагає підприємству вибрати свій раціональний шлях розвитку і створити найважливіші переваги у його функціонуванні: готує його до змін у зовнішньому середовищі; пов'язує його ресурси зі змінами зовнішнього

середовища; прояснює проблеми, які виникають; координує роботу різних структурних підрозділів; покращує контроль на підприємстві.

Для забезпечення ефективного функціонування підприємств виникає необхідність наукового обґрунтування стратегій їх розвитку.

В економічній літературі немає єдиного підходу до класифікації конкурентних стратегій та їх різновидів [2; 3; 4; 5; 6; 7;]. Ідеальної моделі управління не існує, оскільки кожне підприємство (фірма) унікальне. Кожний повинен шукати свою власну модель. Серед факторів, що визначають такий вибір, можна назвати такі: розмір підприємства (фірми); характер продукції; характер стратегічної зони господарювання.

Більшість класифікацій щодо характеристики стратегій запропонували західні дослідники: І. Ансофф (конкурентні стратегії) [2], А.-А. Томсон, А.-Дж. Стрікленд (диверсифікація стратегій) [6], П. Дойль [4], Д. Аакер (підприємницькі стратегії) [1].

В Україні розробленням класифікації стратегій підприємства займаються К. Радченко, В. Василенко, Т. Ткаченко, А. Белошапка, С. Покропивний, В. Колот, В. Пастухова, А. Наливайко, С. Оборська, З. Шершньова.

Сучасне визначення стратегії важко сформулювати одним реченням. Багато вчених пропонували власне бачення змісту стратегії, але їхні визначення мають різний зміст.

Класичним підходом до визначення стратегії є її ототожнення із засобом досягнення цілей підприємства. Цей підхід заснований на тому, що формулювання стратегічних цілей підприємства невід'ємно пов'язане з розробкою шляхів їх досягнення і тому в данному розумінні стратегія визначається як план або модель дій. Представниками цього підходу є А. Чандлер, Б. Карлофф, Д. Куїнн [7, с.148; 8, с.117].

Другим підходом є розуміння стратегії як набору правил прийняття рішень. Він пов'язаний з подальшими дослідженнями у цій області таких вчених як: Г. Мінцберг, І. Ансофф, М. Портер. Проводячи дослідження стратегічної поведінки великих корпорацій на конкурентних ринках, Г.

Мінцберг з'ясував, що стратегія є не тільки планом, а комплексом рішень та дій; і є не послідовністю виконання запланованого, а прямо протилежне цьому, це відправна точка [8, с.145]. І. Ансофф, використовуючи концепцію стратегічного менеджменту, описує стратегію як сукупність правил для прийняття рішень з метою забезпечення стійкого зростання і розвитку підприємства; виокремлюючи дві групи правил: правила взаємовідносин підприємства з зовнішнім середовищем (стратегія бізнесу) і правила встановлення рівноваги між власними внутрішніми змінними (організаційна концепція) [10, с.68].

Портер, використовуючи ідею ланцюжка цінностей, пропонував стратегію розглядати як аналіз внутрішніх процесів та взаємодій між різними складовими організації для того щоб визначити, як і де додається цінність. При цьому стратегія - це позиціонування організації щодо галузевого середовища [5, с. 71].

Виділяють ще комплексний підхід, згідно з яким стратегія – це програма функціонування підприємства в зовнішньому середовищі, взаємодії з конкурентами, задоволення клієнтів, реалізації інтересів акціонерів, зміцнення конкурентних позицій підприємства. Представниками є Дж. Джонсон та К. Скулс. Вони розглядають стратегію як напрям і масштаб дій у довгостроковому плані, що в ідеалі приводить ресурси компанії у відповідність до мінливого середовища функціонування (ринки, споживачі і клієнти) таким чином, щоб компанія відповідала очікуванням власників часток участі в ній [8].

З. Шершньова та С. Оборська вважають, що у сучасній літературі мають місце дві основні концепції стратегії: філософська та організаційно управлінська [11, с.246].

Відсутність загальноприйнятого та узгодженого визначення терміна «стратегія» показує різноманітність поглядів на роль та значення стратегії для діяльності підприємства. Це характерно для кожної держави, для якої притаманні особливі умови, для окремих регіонів, окремих підприємств. Тому немає сенсу відшукувати або зводити до єдиного терміна багатогранну сутність

стратегії. Вона повинна мати конкретне призначення, суть та зміст, які залежать від можливостей та умов діяльності кожної конкретної організації [9].

Стратегічне управління - одна з найсучасніших модифікацій управління підприємством (фірмою). У сучасних умовах конкурентоспроможний той, хто швидко реагує на зміни обставин, не боїться ризику, займається інноваційною діяльністю і сприймає нові технічні та економічні рішення, він виграє тоді, коли йде в ногу з часом, нарівні з технічним прогресом.

Отже, підприємство повинно мати не тільки добре обґрунтовану стратегію дій, але повинно також бути готовим адаптуватися до неврахованих обставин, які можуть виникнути у майбутньому. Водночас методика стратегічного управлінського обліку не є достатньо дослідженою, бо перед науковцями постає непросте завдання розробити таку методичну базу, яка б цілком задовольняла потребу оцінки майбутніх, інколи безпрецедентних, ситуацій і пошуку альтернативних варіантів поведінки у мінливому бізнес-середовищі. Від ефективності такого виду обліку залежить стратегічний менеджмент, адже стратегічний управлінський облік є його потужною інформаційно-аналітичною підтримкою. Таким чином, розвиток цього нового напрямку є надзвичайно актуальним, необхідним для реалізації бізнес-стратегії.

Література:

1. Аакер Д. Стратегическое рыночное управление / Д. Аакер / под ред. Ю. Н. Каптуревского. — СПб. : Питер, 2002. — 544 с.
2. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия / И. Ансофф. — СПб. : Питер, 1999. — 206 с.
3. Белявцев М.І. Маркетинг : навч. посіб. / М. І. Белявцев, Л. М. Іваненко. — К. : Центр навчальної літератури, 2005. — 328 с.
4. Дойль Питер. Менеджмент: стратегия и тактика / Питер Дойль.— СПб. : Питер, 1999. — 634 с.
5. Портер М. Е. Стратегія конкуренції / М. Е. Портер. — [пер. с англ.] — К. : Основа, 1998. — 309 с.
6. Томсон А.А. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации :

учебник для вузов / А. А. Томсон, А. Дж. Стрикленд. — М.: Изд. дом «Вильямс», 2002.— 412 с.

7. Карлофф Б. Деловая стратегия: пер. с англ. — М.: Экономика, 1991 — 239 с.

8. Минцберг Г., Куинн Дж. Стратегический процесс /пер. с англ. Под ред. Ю. Каптуревского. — СПб.: Питер, 2001. — 688 с.

9. Пастухова В.В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність.- Київ: КНТЕУ, 2002. — 301 с.

10. Ансофф И. Стратегическое управление /Пер. с англ./И.Ансофф — М.: Экономика, 2005. — 306 с.

11. Шершньова З.Є., Оборська С.В. Стратегічне управління. С Київ: КНЕУ, 1999. — 384 с.

12. Уорд К. Стратегический управленческий учет/ Пер. с англ. — М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2002. — 448 с.

УДК

Економічні науки

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАННЯ ДОХОДІВ ВІД НЕОБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ

Бельдій А. М.,

студентка факультету обліку та аудиту

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця, Україна

Система бухгалтерського обліку посідає вагомe місце в керуванні бюджетними коштами, вона містить важливі функції в управлінні такими коштами. Основну частку доходів для більшості суб'єктів господарювання державного сектору займають саме доходи від необмінних операцій: податки, трансферти.

Традиційно доходи установ бюджетної сфери в Україні поділяють на доходи загального та спеціального фондів. До доходів загального фонду належать кошти, які надходять із загального фонду бюджету для виконання бюджетними установами своїх основних функцій. Спеціальний фонд

бюджетної установи включає власні надходження та інші надходження спеціального фонду. Впровадження у 2016 році НП(С)БОДС 124 «Доходи» передбачає розподіл доходів на доходи від обмінних та необмінних операцій [1].

До необмінних операцій належать доходи, що отримані від операцій, які не мають на меті обмін на активи чи дохід.

Необмінна операція – це господарська операція, яка не передбачає передавання активів, послуг (робіт) в обмін на отриманий дохід або активи, але може передбачати виконання певних умов [1].

В українській практиці законодавством чітко не встановлено застосування в бухгалтерському обліку державного сектору методу визначення доходів від необмінних операцій. Так операції за доходами відображаються в бухгалтерському обліку в момент їх проведення (за методом нарахування), а операції з фінансування бюджетної установи – в момент зарахування коштів з одночасним відображенням боргу (тобто касовим методом) [2].

Адже при касовому методі не передбачене відображення в обліку активів та зобов'язань, а лише реєструють всі господарські операції, що пов'язані з рухом грошових коштів. Тому цей метод призначений лише для операцій з аналізу використання коштів.

Та в Україні існує проблема щодо касового методу. Вона полягає в тому, що державний бюджет наповнюється неритмічно. В зарубіжних країнах перевагу надають методу нарахування, але він дуже жорстко регламентується. Тому в Україні в умовах нестабільної економіки ринку і чинного законодавства запровадження методу нарахування в нашій державі є недоречним.

Тому в державі необхідне удосконалення методології бухгалтерського обліку доходів в державному секторі економіки, сформувані нові підходи класифікації, визначень та оцінки. А також впровадити єдині методологічні засади обліку та звітності в бухгалтерії.

У бухгалтерському обліку доходів від необмінних операцій в державному секторі із прийняттям НП(С)БО 124 «Доходи» відбулися такі зміни, що ведення

обліку наблизилося до міжнародних стандартів. Це є позитивним для діяльності бюджетних установ на умові законодавчих норм, що регулюють їх діяльність.

Отже, в Україні важко застосовувати метод нарахувань, бо існує проблема нерегулярного поповнення коштів у державний бюджет. До такого методу потрібно переходити поступово, при цьому вдосконалювати нормативно-правову та законодавчу бази. А саме першочерговими завданнями є проведення відповідних ефективних вимог та імплементація НП(С)БОДС для забезпечення прозорості державних коштів.

Література:

1. НП(С)БОДС 124 «Доходи» [Електронний ресурс] : наказ : [затв. Мін-вом фінансів України 24.12.2010 р. № 1629] // Законодавство України. – Режим доступу : http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/archive/main?&cat_id=83023&stind=11.

2. Палагнюк М. В. Порівняння складу доходів від необмінних операцій за міжнародною та національною практикою / М. В. Палагнюк, Є. В. Калюга // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. - 2013. - Вип. 10(4). - С. 106-112. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2013_10\(4\)__18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2013_10(4)__18).

УДК 504:001.895(494)(043.2)

Економічні науки

ЧИСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ШВЕЙЦАРІЇ

Василинюк М.В.

аспірантка кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу

Навчально-наукового інституту міжнародних відносин

Національного авіаційного університету

м. Київ, Україна

Сьогодні науково-технічна революція і використання корисних копалин землі призвело до того, що екологічна ситуація на нашій планеті погіршується досить швидкими темпами. Тому все більше державних та суспільних організацій розуміють глибину і небезпеку цієї проблеми. Вже зараз сучасні технології пропонують багато способів вирішення екологічних проблем, від

створення екологічних видів палива, екологічного транспорту до пошуку нових екологічно чистих джерел енергії та розумного використання ресурсів Землі.

Держави намагаються переходити на новий шлях розвитку, саме інноваційний, який може знаходити нові ефективні шляхи подолання проблем. Сучасними пріоритетними напрямками розвитку інноваційної діяльності для багатьох країн є проведення космічних досліджень, розвиток енергетичної галузі, сфери охорони здоров'я, біотехнології, інформаційні та комп'ютерні технології та збереження сталого розвитку.

Вже котрий рік поспіль кращий результат у перегонах за досконалість та глобальне лідерство у сфері інновацій належить Швейцарії. Ця країна сьомий рік визнається найбільш інноваційно розвиненою та конкурентоспроможною країною. Згідно доповіді «Глобальний інноваційний індекс» 2017 р., який підготовлено спільно з Корнельським університетом, школою бізнесу INSEAD і Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, Швейцарія посідає перше місце серед 127 країн з індексом 67,69 [2]. Швейцарія, країна з просунутим та інноваційним бізнес-середовищем, отримала високі бали майже по всіх категоріям.

Швейцарія вважається екологічною країною, тому для неї є вкрай важливою сфера захисту навколишнього середовища. Саме новаторська політика країни забезпечує збереження передових позицій з розвитку та реалізації продуктів і послуг чистих технологій в усьому світі. Інноваційна діяльність країни спрямована на різні сфери, починаючи від збору і утилізації відходів і аж до транспортного та ландшафтного планування.

Швейцарія притримується екологічно стійкої політики в сфері використання природних ресурсів. Доказом цього служить індекс екологічної ефективності Єльського університету, що відображає досягнення країн у сфері управління природними ресурсами та їх раціонального використання. Індекс розраховується на основі 10 категорій, які включають різні показники: від якості води і повітря до біорізноманіття та боротьби зі змінами клімату. Хоча в 2016 році Швейцарія опустилась та зайняла 16 місце в рейтингу, вона все одно

продовжує політику збереження екології та є ідеальним місцем для розробки та реалізації технологічно чистих товарів та послуг на глобальному ринку, які сприяють захисту навколишнього середовища [3].

Сьогодні чисті технології стають одним з мегатрендів, тому попит на «чисті» продукти та послуги росте з кожним днем та відкриває нові можливості для бізнесу. Сегмент ринку екологічно чистих технологій охоплює технології, процеси, товари і послуги, розроблені для зниження негативного впливу на навколишнє середовище і сприяють раціональному використанню природних ресурсів та систем.

Інноваційний потенціал швейцарської економічної моделі зосереджений саме на «зелену» економіку та чисті технології, таким чином наголошуючи на тому, що ресурси нашої планети не безмежні і в майбутньому людству знадобляться якісно інші енергетичні технології. Тому Швейцарія впевнена в тому, що частиною вирішення проблем повинні стати чисті технології отримання енергії на основі поновлюваних джерел [1]. Новаторський дух Швейцарії дозволив досягти видатних результатів в таких сферах як: управління та утилізація відходів, громадський транспорт, енергоефективність та управління земельними ресурсами. Швейцарія стала лідером по патентах на технології очистки стічних вод, утилізації відходів і вторинну переробку матеріалів. Країна займає перше місце за кількістю патентів на чисті технології на душу населення. Це свідчить про те, що Швейцарія знаходиться на правильному шляху, збільшуючи інвестиції в цю сферу.

Згідно даним Swiss Cleantech Report 2017 року екологічно чисті технології відіграють значну роль у швейцарській економіці. За останні п'ять років кількість робочих місць в цьому секторі зросла на 25%, що становить майже 5% ВВП Швейцарії [4]. Сьогодні в цьому секторі працює 5,5% від загальної кількості трудового населення.

Більшість дослідницьких проектів виконуються міжнародними командами. В 2016 році Швейцарія представила перший у світі самодостатній житловий комплекс. Будинок висотою в три поверхи зведений в комуні

Брюттен (Цюріх). Будинок не підключений до енергомереж і до газопостачання, йому не потрібні зовнішні джерела енергії. Структура дому самостійно забезпечує себе теплом і електрикою. Розробкою проекту займалися архітектори зі студії René Schmid Architekten. Результат їхньої роботи повністю відповідає швейцарському стандарту енергоефективного будинку Minergie [4]. В будинку досить комфортно перебувати в будь-який час року, і ззовні він виглядає привабливо. Тільки одна година роботи сонячних батарей постачає весь будинок електрикою на цілу добу. Взимку, коли через погодні умови батареї менш ефективні, в справу спочатку вступають акумулятори, а потім – накопичений за літо водень. Маленький паливний елемент виробляє електрику, а запасів може вистачити на цілий місяць.

Ще одним не менш яскравим прикладом швейцарських інновацій став літак на сонячних батареях Solar Impulse - 2. Цей літак є тільки одним прикладом з цілого списку проектів, спрямованих на розвиток енергетичних технологій нового покоління. Вражаючим проектом в Швейцарії є «Туранор» перший повністю екологічний корабель. «Туранор» – був втіленням мрії, яка народилася в 80-х роках: зробити кругосвітню подорож, використовуючи мінімум енергії.

Більшість швейцарських провідних технологічних компаній приділяє зараз підвищену увагу питанням, пов'язаним з розвитком відновлюваних джерел енергії. Завдяки репутації Швейцарії за якість та інноваційність, чисті технології стають популярними в інших країнах. Піонерські проекти, такі як Solar Impulse, PlanetSolar і перший в світі енергоємний самодостатній житловий комплекс, виступають міжнародними послами для швейцарських цінностей.

Швейцарія пропонує новаторський підхід в області обробки води, рухливості, матеріалів, скорочення викидів CO₂, фотоелектрики, енергоефективності та інтелектуальних мереж. За словами президента Швейцарської Конфедерації, Швейцарія готова робити інновації на більш високих рівнях.

Отже, швейцарські компанії є світовими лідерами в області екологічно чистих технологій. На швейцарському ринку представлено безліч великих гравців, які відрізняються високими досягненнями в таких областях, як енергоефективність, відновлювані джерела енергії, автоматизація та управління, мобільність, водні ресурси і утилізація стічних вод, управління відходами та використання сучасних матеріалів. Швейцарія має усе необхідне, щоб бути успішною країною, і намагається використовувати усі свої ресурси і свій економічний потенціал максимально ефективно для збереження лідерських позицій у світі та захисту навколишнього середовища, і збереження сталого розвитку.

Література:

1. Почему Швейцария лидер инноваций? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.swissinfo.ch/rus/business> .
2. Global Innovation Index 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2017-report> .
3. Global Metrics for the Environment 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://epi.yale.edu/sites/default/files/2016EPI_Full_Report_opt.pdf .
4. Swiss Cleantech Report 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.swisscleantechreport.ch/> .

УДК 657.6(042.4)

Економічні науки.

СПЕЦИФІКА ОБЛІКУ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Дида О.В.,

*магістр факультету управління фінансами та бізнесу
Львівський національний університет ім. Івана Франка
м. Львів, Україна*

В сучасних динамічних умовах самоорганізації та проведення статутної діяльності неприбутковими організаціями необхідним є подальше вивчення методики їх обліку і оподаткування.

Значний вклад у розвиток методології дослідження проблем підприємств некомерційної сфери внесли такі зарубіжні вчені: Р. Бунеева, Б. Вейсброд, К. Арроу, Д. Еспрін-Андерсен, Д. Мур, А. Бен-Нер, Ю. Фам, М. Дженсен та інші.

Вивчення проблем бухгалтерського обліку неприбуткових організацій займає одне з провідних місць в наукових працях провідних вітчизняних вчених, вагомий внесок серед яких зробили: В.В. Сопко, В.П. Завгородній, З.В. Задорожний, Л.Г. Ловінська, Ю.А. Кузьмінський, Я.В. Олійник, В.Н. Пархоменко, М.І. Бондар, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, О.М. Петрук, С.В. Свірко, В.Г., Н.О. Гура, Є.І. Свідерський.

Бухгалтерський облік у неприбуткових організаціях є інформаційною системою, що містить вичерпні фінансові відомості про організацію як суб'єкта господарської діяльності. Оскільки неприбуткові організації є юридичними особами, вони зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність, що визначено Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV [1].

Основними особливостями об'єктів бухгалтерського обліку в неприбуткових організаціях є [2-4]:

1) відсутність об'єкта оподаткування податком на прибуток крім комерційної господарської діяльності;

2) облік цільового фінансування за різними напрямками з відповідним визнанням доходів від різних видів цільового фінансування;

3) склад та облік доходів, серед яких основну частину становлять членські внески, різні благодійні пожертвування, гуманітарна допомога тощо;

4) відсутність господарського процесу виробництва, що обумовлює особливості обліку витрат неприбуткових організацій без використання рахунку 23 «Виробництво» з доцільністю використання рахунків класу 8 «Витрати за елементами»;

5) відсутність процесу реалізації продукції (робіт, послуг), що обумовлює недоцільність використання для обліку доходів неприбуткових організацій рахунків 70 «Дохід від реалізації» та 90 «Собівартість реалізації»;

6) відсутність у більшості неприбуткових організацій статутного капіталу;

7) обмежена кількість операцій з поставки товарів (робіт, послуг), які є об'єктом оподаткування податком на додану вартість з відповідною відсутністю або обмеженістю такої ділянки обліку, як облік ПДВ;

8) невелика, як правило, кількість господарських операцій, що обумовлює доцільність використання досить спрощеної форми обліку;

9) наявність орендованих активів, які обліковують на позабалансових рахунках;

10) наявність підприємницької діяльності, облік і оподаткування якої здійснюються так само, як у комерційних підприємств, зокрема, доцільне використання рахунків 23, 90, 70;

11) специфічна податкова звітність, в якій окремо наводять доходи і витрати за неприбутковою і за підприємницькою діяльністю;

12) певні складності формування і подання фінансової звітності, доцільність обмеження її балансом.

При цьому неприбуткові організації за власним рішенням можуть застосовувати як звичайний План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ від 30.11.1999 р. № 291 [5], так і спрощений План рахунків бухгалтерського обліку, затверджений наказом МФУ від 19.04.2001 р. № 186.

Неприбуткові організації можуть вести як неприбуткову, так і прибуткову діяльність. В такому випадку вони зобов'язані організувати окремо облік доходів і витрат за різними видами діяльності. В той же час з метою бухгалтерського обліку всі отримані неприбутковою організацією доходи

умовно поділяються на цільові та нецільові. Від чого і залежить порядок їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік цільових джерел фінансування, в тому числі отриманої гуманітарної допомоги, неприбуткових організацій ведеться на рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» [5]. До якого у неприбуткових організаціях можуть відкриватися такі субрахунки:

- 481 «Кошти, вивільнені від оподаткування»;
- 482 «Кошти з бюджету та державних цільових фондів»;
- 483 «Благодійна допомога»;
- 484 «Інші кошти цільового фінансування і цільових надходжень».

Отримані неприбутковою організацією нецільові, пасивні доходи, а також доходи від проведення основної або іншої статутної неприбуткової діяльності відображаються в бухгалтерському обліку з використанням відповідних рахунків класу 7 «Доходи і результати діяльності» [5] та визнаються доходами звітного періоду, якщо відповідають критеріям визнання доходів, передбачених П(С)БО 15 «Дохід» [6]. У такому випадку рахунок 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» не застосовується.

Для відображення в бухгалтерському обліку інформації про понесені витрати неприбутковій організації можуть використовувати рахунки класу 8 «Витрати за елементами», класу 9 «Витрати діяльності» або одночасно рахунки обох класів. Для неприбуткової організації видатки варто розділити на ті, які здійснюються безпосередньо за основною діяльністю, і ті, які йдуть на утримання самої організації, використавши для цього рахунки 23 «Виробництво» та 91 «Загальновиробничі витрати» з наступним списанням накопичених витрат у дебет рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» та рахунків класу 7 [5]. Такий розподіл пояснюється вимогою про не перевищення витрат на утримання неприбуткової організації 20% її кошторису.

У неприбуткових організаціях серед активів часто немає капітальних інвестицій, дебіторської заборгованості, не визначаються відстрочені податкові активи; невелика кількість та номенклатура необоротних активів та запасів.

Серед рахунків активів не використовуються або практично не використовуються рахунки: 17 «Відстрочені податкові активи», 19 «Гудвіл», 24 «Брак у виробництві», 25 «Напівфабрикати», 34 «Короткострокові векселі одержані», 38 «Резерв сумнівних боргів», а також рахунки для обліку у сільському господарстві 16 «Довгострокові біологічні активи», 21 «Поточні біологічні активи», 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»; обмежено використання рахунку 28 «Товари» (в основному для підприємницької діяльності).

Особливості обліку капіталу в неприбуткових організаціях полягають насамперед у відсутності багатьох складових власного капіталу. У більшості з них використовують тільки дві складові: додатковий капітал (за винятком емісійного доходу) та прибуток, який визначається окремо від комерційної діяльності з відповідною сплатою податку на прибуток та від неприбуткової діяльності (формується у вигляді тимчасового перевищення доходів над витратами або, навпаки, збитку). Загалом неприбуткові організації не повинні мати прибутку або збитку, і навіть прибуток від комерційної діяльності має спрямовуватися на виконання завдань основної діяльності, що дає змогу не збільшувати членських та інших внесків для виконання статутних завдань такої організації [4].

Відповідно до цього, практично не застосовуються рахунки власного капіталу 40 «Зареєстрований (статутний) капітал», 45 «Вилучений капітал», 46 «Неоплачений капітал» і рідко рахунок 43 «Резервний капітал».

Серед рахунків зобов'язань не використовуються або практично не використовуються рахунки 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів», 49 «Страхові резерви», 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями», 67 «Розрахунки з учасниками», рахунки класу 5

«Довгострокові зобов'язання»; обмежено використання рахунків 60 «Короткострокові позики», 62 «Короткострокові векселі видані».

У зв'язку з наявністю зазначених пільг в оподаткуванні для неприбуткових організацій в обліку їх основної діяльності майже відсутні такі ділянки, як визначення податкового зобов'язання з податків на прибуток та на додану вартість; ці податки визначають в основному за підприємницькою діяльністю неприбуткових організацій, якщо вона має місце.

Щодо форми бухгалтерського обліку, то неприбуткові організації можуть використовувати як журнальну, так і спрощену форму; для невеликих неприбуткових організацій доцільне застосування простої форми обліку зі складанням журналу господарських операцій. Спрощеними мають бути також вимоги до формування розпорядчих документів з ведення бухгалтерського обліку, а також до складу фінансової звітності.

Таким чином, в результаті проведеного дослідження було узагальнено ключові особливості ведення бухгалтерського обліку в неприбуткових організаціях. Це дало можливість чітко визначити специфіку та порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку господарських операцій та результатів діяльності неприбуткових організацій, що становить практичний інтерес при подальшому вивченні цієї складної та неоднозначної ділянки соціально-економічних відносин, особливо в частині визначення перспектив удосконалення її обліку та оподаткування.

Література:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996 (зі змінами та доповненнями).

2. Гура Н. Методика бухгалтерського обліку в неприбуткових небюджетних організаціях / Н. Гура // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 10. – С. 3-8.

3. Гура Н. Методологічні засади бухгалтерського обліку в неприбуткових небюджетних організаціях / Н. Гура // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 9. – С. 3-9.

4. Гура Н. О. Концепція бухгалтерського обліку в неприбуткових небюджетних організаціях / Н. О. Гура // Фінанси України. – 2013. – № 10. – С. 97-108.

5. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (зі змінами та доповненнями).

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290.

УДК 658.168.3

Економічні науки

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ САНАЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА

Дудко Н.В.,

студентка фінансового факультету

Університет митної справи та фінансів

м. Дніпро, Україна

Фінансова та економічна криза в країні призвели до вражаючого збільшення кількості неплатоспроможних підприємств. Потужний удар прийшовся як на рівень ефективності функціонування підприємства, так і на його спроможність розраховуватися за своїми боргами.

Банкрутство підприємства та його ліквідація означають не тільки збитки для акціонерів, кредиторів, виробничих партнерів, споживачів продукції, а й зменшення податкових надходжень у бюджет, а також збільшення безробіття, що теж може стати одним із факторів макроекономічної нестабільності.

Тому перед кожним підприємством постає важлива мета – не допустити розвитку кризових явищ всередині підприємства, а також вміло застосовувати антикризові заходи для відновлення платоспроможності у разі виникнення ознак фінансової кризи.

Метою фінансової санації є покриття поточних збитків і ліквідація причин їх виникнення, відновлення чи збереження ліквідності і платоспроможності підприємств, скорочення всіх видів заборгованості,

покращення структури оборотного капіталу і формування фондів фінансових ресурсів для проведення заходів виробничо-технічного і організаційного характеру [1, с. 457].

Особливе місце при проведенні санації займають фінансово-економічні заходи, які відображають фінансові відносини, що виникають у процесі мобілізації та використання внутрішніх та зовнішніх фінансових джерел оздоровлення підприємств.

Санаційні заходи організаційно-правового характеру спрямовані на вдосконалення організаційної структури підприємства, організаційно-правових форм бізнесу, підвищення якості менеджменту, поліпшення виробничих відносин між членами трудового колективу.

У контексті заходів організаційно-правового характеру розрізняють два види фінансової санації [3, с. 50-57]:

1. Санація зі збереженням існуючого юридичного статусу підприємства-боржника.
2. Санація зі зміною правової форми та юридичного статусу підприємства.

Заходи виробничо-технічного характеру пов'язані із модернізацією і відновленням основних фондів, поліпшенням асортиментної політики підприємства та якості продукції, зниженням її собівартості, ефективне використання наявного обладнання, мобілізацією санаційних резервів у сфері виробництва [3, с. 412].

Головна мета санації — якомога повніше задоволення вимог кредиторів завдяки поліпшенню фінансового стану підприємства-боржника. Цілі санації представлені на рис.1.

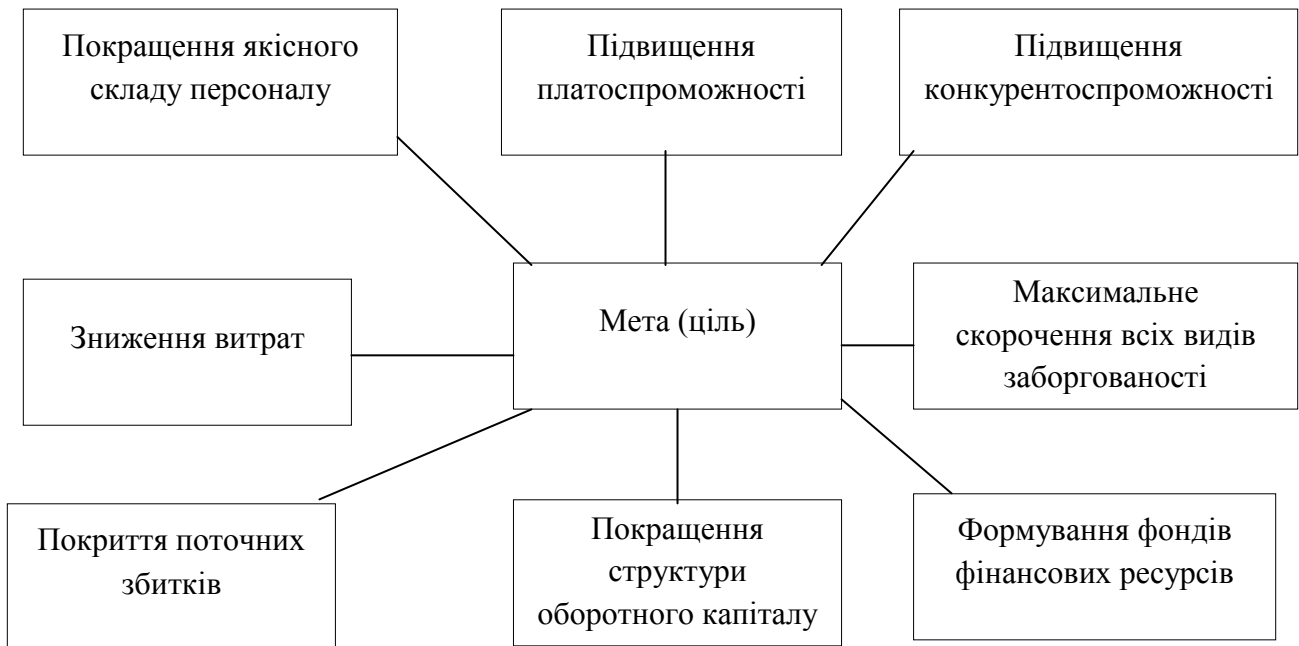

Рисунок 1 - Цілі фінансової санації [1, с. 457]

У рамках мобілізації внутрішньовиробничих санаційних резервів аналізуються всі наявні можливості збільшення виручки від реалізації продукції. У цьому разі слід використати весь арсенал заходів для активізації збутової політики підприємства [1, с. 457].

Механізм управління фінансовою санацією – це сукупність чинників, що забезпечують цілеспрямований вплив на систему господарських відносин підприємства-боржника, зокрема: суб'єкти і об'єкт фінансової санації і банкрутства в їх взаємозв'язку і взаємозалежності, цілі і функції управління, принципи управління, методи управління [2, с. 38].

Виходячи з того, що механізм управління фінансовою санацією є конгломератним, тобто механізмом у механізмі, зазначимо його структуру:

1. Механізм визначення ймовірності банкрутства та прогнозування тенденцій розвитку кризових явищ. Мета даного механізму – оцінити ймовірність банкрутства за допомогою різних методів та методик, виявити масштаби кризи для конкретного підприємства.

2. Механізм визначення ефективності реалізації санаційних заходів на підприємстві. Виходячи з того, що санація може вважатися ефективною лише у тому разі, якщо підприємство не лише відновило свою ліквідність,

платоспроможність і прибутковість, але й досягло конкурентних переваг у довгостроковому періоді.

3. Механізм розроблення комплексу організаційно-управлінських заходів щодо ліквідації кризи та відновлення платоспроможності й уникнення банкрутства у майбутньому. Цей механізм передбачає управлінські заходи, що дозволяють керівництву залежно від масштабу кризового явища розробити тактику виведення із даного стану [2, с. 39-40].

Таким чином, здійснення фінансової санації відображає послідовність певних рішень і дій, здійснюваних учасниками для досягнення узгодженої мети – відновлення платоспроможності підприємства і повернення боргів. Тобто, це сукупність усіх можливих заходів, здатних привести підприємство до фінансового оздоровлення.

Література:

1. Боронос В. Г. Управління фінансовою санацією підприємств: підручник / В. Г. Боронос, І. Й. Плікус. – Суми: Сумський державний університет, 2014. – 457 с.

2. Гаврильченко О. В. Сучасні інструменти антикризового управління підприємством / О. В. Гаврильченко // Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 24–25 березня 2016 року. – Х.: Вид-во «НТМТ», 2016. – С. 39–40.

3. Костецький В. В. Особливості здійснення фінансового оздоровлення підприємства / В. В. Костецький // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. – 2016. – Том 26. – № 1. – С. 50-57.

МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА В
УМОВАХ КРИЗИ

Єфіменко Антон Олександрович,

студент групи ЕФ14-1

факультету управління

Університету митної справи та фінансів

Зав'ялова Анна Сергіївна,

студент групи ЕО15-1

факультету управління

Університету митної справи та фінансів

м.Дніпро, Україна

Кризові явища, що представляють загрозу фінансової стійкості організацій, відображають закономірність і необхідність розвитку. У зв'язку з цим необхідно чітко розуміння ролі економічної кризи в стійкому розвитку комерційної організації і прийняття своєчасних заходів по управлінню такими кризами, коли їх наступ не є для керівництва організацією несподіванкою, а заходи, що вживаються своєчасні та продумані. В даний час економісти виділяють новий вид управління - управління фінансовою стійкістю організації [1].

Фінансовий стан підприємства є наслідком всіх аспектів його виробничо-господарської діяльності, і в основі його стійкості лежать два тісно взаємозалежних фактори: існуючі активи, що забезпечують прибуток і готівку, і можливості зростання, тобто можливості нових капіталовкладень, які призведуть до збільшення прибутку і готівки в майбутньому[2]. З урахуванням цього забезпечення фінансової стійкості підприємства припускає сполучення чотирьох сприятливих характеристик його фінансового становища:

високої платоспроможності, тобто спроможності своєчасно розплачуватися за своїми зобов'язаннями;

високої ліквідності балансу, тобто достатнього ступеня покриття позикових пасивів підприємства активами;

високої кредитоспроможності, тобто спроможності відшкодування кредитів із відсотками й іншими фінансовими витратами;

високої рентабельності, тобто прибутковості (прибутковості) діяльності підприємства, що забезпечує необхідну його розвиток, своєчасну виплату заробітної плати та дивідендів.

Виконання цих вимог в свою чергу передбачає необхідність дотримання ряду найважливіших балансових пропорцій, витримати які в умовах економічної кризи, витіснення довгострокового кредиту короткостроковим, неплатоспроможність більшості вітчизняних підприємств надзвичайно складно.

В процесі реалізації своєї головної мети антикризове фінансове управління підприємством спрямоване на вирішення таких завдань, як своєчасне діагностування передкризового фінансового стану підприємства і прийняття необхідних превентивних заходів щодо попередження фінансової кризи; усунення неплатоспроможності підприємства; мінімізація негативних наслідків фінансової кризи підприємства[3].

Аналіз фінансової стійкості починається з показників, що відображають сутність стійкості фінансового стану[5]. Враховуючи, що довгострокові і середньострокові кредити і позикові кошти спрямовують переважно на придбання основних засобів і на капітальні вкладення, для виконання умови платоспроможності підприємства необхідно обмежити запаси і затрати величиною власних оборотних засобів.

У відповідності з показником забезпеченості запасів і витрат власними і позиковими джерелами виділяються наступні типи фінансової стійкості:

а) абсолютна стійкість фінансового стану - власні оборотні кошти забезпечують запаси й витрати;

б) нормально стійкий фінансовий стан - запаси й витрати забезпечуються сумою власних оборотних коштів та довгостроковими позиковими джерелами;

в) нестійкий фінансовий стан - запаси й витрати забезпечуються за рахунок власних оборотних коштів, довгострокових позикових джерел та короткострокових кредитів і позик, тобто за рахунок усіх основних джерел формування запасів і витрат[4]. Фінансова стійкість вважається допустимою, якщо величина залучених для формування запасів і витрат короткострокових кредитів і позикових коштів не перевищує сумарної вартості найбільш ліквідної частини запасів і витрат;

г) кризовий фінансовий стан, при якому підприємство знаходиться на межі банкрутства, тобто характеризується ситуацією, коли запаси і витрати не забезпечуються джерелами їх формування, підприємство має кредити і позики, не погашені в строк, а також прострочену кредиторську і дебіторську заборгованість[6].

Забезпечення фінансової стійкості є важливим завданням та умовою успішності внутрішніх і зовнішніх взаємодій підприємства. Для отримання державного фінансування або комерційного кредитування потрібна оцінка фінансово-економічного стану підприємств. Однією з істотних умов для залучення інвестицій є необхідність удосконалення інструментів і методів управління стійкістю підприємства.

Література:

1. Бородина Н.М. Управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах кризового стану // Альманах современной науки и образования. 2012. № 12 (31), ч. I. С. 184-186.
2. Бернстайн Л.А. Аналіз фінансової звітності: теорія, практика і інтерпретація / пер. с англ. К.: Фінанси і статистика, 2009. 624 с.
3. Бланк І.А. Управління фінансовою стабілізацією підприємства. К: Ніка-Центр; Ельга, 2013. 496 с.
4. Швецов О.В. Методичні підходи до оптимізації бюджетних витрат // Вестник Марийского государственного технического университета. Сер. Экономика и управление. 2015. № 2.

5. Швецова Н.К. Проблеми розрахунково-аналітичного забезпечення управління фінансовою стійкістю бізнесу // Інноваційний розвиток економіки. 2013. № 3(15). С. 103-106.

6. Шестакова И.О., Алексейчик Т.В. Функціональний підхід до аналізу фінансової стійкості підприємства // К.: 2014. № 2. С. 198-205.

УДК 656

Економічні науки

ОЦІНКА ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Левчук М.С.,

Студентка факультету облік та аудит

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця, Україна

В 2017 році працівники бухгалтерських служб бюджетних організацій повинні застосовувати новий план рахунків [1]. Разом з планом рахунків, який змінився досить суттєво змінився і облік, в тому числі і облік основних засобів. НП(С)БО 121 «Основні засоби» [2], який регулює облік основних засобів почав діяти в 2015 р., тому бухгалтери вже мають деякий досвід роботи з ним. В цьому році найбільш цікавими НП(С)БО які почали діяти є напевно НП(С)БО 124 "Доходи" [3] та НП(С)БО 135 "Витрати" [4]. Для полегшення переходу до нових рахунків Міністерство Фінансів затвердило методичні рекомендації 1127 «Про затвердження Методичних рекомендацій зі співставлення субрахунків бухгалтерського обліку та перенесення залишків».

Відповідно до НП(С)БО 121 «Основні засоби» основними об'єктами основних засобів є - закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього; - конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій; - відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс - певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; - інший

актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється суб'єктом державного сектору. Разом з тим, змін у НП(С)БО 121 "Основні засоби" на рахунок класифікації основних засобів не відбулось. У новому НП(С)БО виділяються ті ж групи основних засобів, що й у Положенні.

Питанням визначення первісної вартості займався П. Й. Атамас. Так, на його думку, необоротні активи відображаються у бухгалтерському обліку та звітності за початковою (історичною) вартістю, тобто за фактичними витратами на їх придбання, спорудження або виготовлення. Іншими словами, початкова вартість – це сума грошових коштів і їх еквівалентів та інших форм компенсації, наданих у момент одержання активу [5, с. 137].

Для встановлення точної вартості об'єктів основних засобів використовують оцінку основних засобів бюджетних установ, яка виражається їхньої вартістю:

1. Балансова (залишкова) вартість – різниця між первісною (переоціненою) вартістю основного засобу і сумою його накопиченого зносу;
2. Первісна вартість – історична (фактична) вартість основних засобів, за якою вони оприбутковані на баланс установи;
3. Переоцінена вартість – вартість основних засобів після переоцінки. Первісна вартість – історична (фактична) вартість активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих, витрачених) для придбання (створення) активів.
4. Ліквідаційна вартість – сума коштів або вартість інших активів, яку суб'єкт державного сектору очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних із продажем (ліквідацією). Справедлива вартість – сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату.
5. Вартість, яка амортизується – первісна або переоцінена вартість необоротних активів, за вирахуванням їх ліквідаційної вартості. Чиста вартість

реалізації необоротного активу – справедлива вартість необоротного активу, за вирахуванням очікуваних витрат на його реалізацію.

У НП(С)БО 121 “Основні засоби” чітко прописано, що у первісну вартість основних засобів включається [б]:

- суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків);

- реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів; - суми ввізного мита;

- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються суб'єктові державного сектору);

- витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів;

- витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів;

- інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою.

До первісної вартості основних засобів не включаються фінансові витрати.

Отже, оцінка основних засобів передбачає досконале вивчення цілей оцінки у бухгалтерському обліку. Регулювання внутрішньої оцінки повинно здійснюватись низкою внутрішніх розпорядчих документів. Для отримання достовірних результатів оцінки основних засобів, необхідно дотримуватись певного алгоритму: визначити цілі та конкретні завдання оцінки, накреслити план проведення оцінки, підготувати необхідну інформаційну базу, проаналізувати ступінь використання машин і обладнання, які оцінюються, виявити надлишкові одиниці обладнання, вибрати найбільш оптимальні методи оцінки, зробити відповідні розрахунки, проаналізувати отримані результати і визначити найбільш ймовірну вартість об'єкта на дату оцінки та скласти звіт з необхідними рекомендаціями.

Література:

1. ПЛАН рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі: наказ Міністерства фінансів України 31.12.2013 N 1203. Набирав чинності 01.01.2017 р.: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://buhgalter.com.ua/dovidnik/plan-rahunkiv/plan-rahunkiv-buhgalterskogo-obliku-v-derzhavnomu-sektori/>
2. НП(С)БО в державному секторі 121 “Основні засоби”: наказ МФУ № 1202 від 12 жовтня 2010 р.: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
3. НП(С)БО в державному секторі 124 “Доходи”: наказ МФУ № 1629 від 24 грудня 2010 р.: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0089-11>
4. НП(С)БО в державному секторі 124 “Витрати”: наказ МФУ № 568 від 18 травня 2012 р.: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0903-12>
5. Атамас П. Й. Облік у бюджетних установах: навч. посібник. / П. Й. Атамас, В. Я. Плаксієнко, В. О. Гуня. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – С. 135-178.
6. Бухгалтерський облік основних засобів в бюджетних установах – 2017: [електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.buh24.com.ua/buhgalterskiy-oblik-osnovnih-zasobiv-v-byudzhethnih-ustanovah/>

УДК 368.025.6

Економічні науки

РОЗВИТОК НАУКОВИХ ПОГЛЯДІВ НА ЗМІСТ ТА РОЛЬ РИЗИК-

МЕНЕДЖМЕНТУ У СТРАХУВАННІ

Маркова О.Л., Михайлюк Т.О

студенти, гр. МФК-171

Науковий керівник – Виговська В.В., д.е.н., професор

Чернігівський національний технологічний університет

м. Чернігів, Україна

Ризик є невід'ємною складовою життя людини, підприємства, організації та країни в цілому. Діяльність кожного суб'єкта господарювання пов'язана з різним ступенем ризику. Тому керівники підприємства самостійно вирішують, на скільки значну увагу вони приділятимуть ризик-менеджменту. Діяльність страхової компанії прямо пов'язана із прийняттям на себе значного обсягу ризиків, результатом яких можуть стати як великі фінансові втрати, так і великі прибутки. Саме для того, щоб забезпечити свою діяльність від негативних наслідків, страхові компанії повинні підвищувати ефективність ризик-менеджменту.

Ризик та процес його управління у своїх працях розглядали багато як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників, розуміючи важливість даної теми. Серед них В. Базилевич, В. Білоус, І. Бланк, В. Вітлінський, А. Господарович, О. Кузьменко, Б. Кравченко, С. Осадець, Т. Ротова, В. Тарчинський, К. Шелехов та інші науковці.

Ризик-менеджмент у страхуванні можна визначити як необхідність використовувати в управлінській діяльності різноманітні підходи, процеси, заходи, які дозволяють певною мірою прогнозувати можливість настання ризикових подій і домагатися зниження ступеня ризику до допустимих меж [1].

Страхові ризики поділяються на власні та прийняті. Прийнятими ризиками є ті, які безпосередньо пов'язані зі страховою діяльністю. Власні ризики (операційні та фінансові) притаманні для будь-якої сфери господарювання.

Операційні та фінансові ризики проявляються на різних етапах діяльності страхової компанії. Дані ризики пов'язані з менеджментом, програмно-технічним забезпеченням, бухгалтерією, кадровим забезпеченням, системою управління кадрами, нормативно-правовим забезпеченням; інвестиційною діяльністю, створенням та запровадженням нових страхових продуктів, відшкодуванням збитків, плануванням та прогнозуванням тощо.

Страхові ризики безпосередньо пов'язані із здійсненням страхової діяльності. Вони виникають при прийнятті рішень про взяття ризиків на

страхування, при розрахунку страхових тарифів, при розрахунку розміру страхового відшкодування, при здійсненні перестрахової діяльності.

Процес управління ризиками для страхової компанії складається з декількох основних етапів: ідентифікація ризиків; оцінка ризиків; розробка заходів щодо управління страховими ризиками; безпосередній вплив на ризик; контроль і оцінка результатів [2].

Перші три етапи ризик-менеджменту страхової компанії є підготовчими. На цих етапах відбувається визначення мети діяльності, вибір ризиків, їх оцінка та розрахунок страхових тарифів, встановлення меж відповідальності страховика, підписання договору страхування.

На четвертому та п'ятому етапі відбувається безпосереднє управління ризиками. Важливим при цьому є вибір вірного методу управління ризиками, основними з яких є уникнення, передача, зниження і збереження ризику.

Уникнення ризику полягає у повній уникненні діяльності, яка представляє потенційну небезпеку. При використанні даного методу слід пам'ятати, що уникаючи діяльності, яка може принести нам збиток, ми втрачаємо можливість отримати вигоду.

Зниження припускає скорочення ступеню або можливості втрати. Формами зниження ризиків є диверсифікація активів, хеджування, інвестування в здобуття інформації.

Втримання ризику передбачає знаходження в зоні ризику. В межах цього способу досить ефективним є створення фондів самострахування.

Передача ризику полягає у розсіюванні ризику між різними учасниками фінансового ринку. Перестраховування, є одним з найголовніших методів управління ризиками.

Е. Коломін та Ю. Журавльов вважали що: «перестраховування – це система економічних відносин, в процесі яких страховик перерозподіляє прийняту на себе відповідальність між іншими страховими компаніями, з метою створення збалансованого страхового портфеля, і тим самим забезпечення фінансової стійкості та рентабельності страхової компанії» [3].

Цей процес допомагає захистити страховий портфель від впливу на нього великих страхових випадків. При настанні страхового випадку, який приносить великі суми збитків компанія не самостійно несе тягар виплати суми страхового відшкодування, а колективно, разом з компаніями, які брали участь у перестрахованні даних ризиків. Таким чином перестраховування дозволяє зберегти фінансову стійкість страховика [4].

Аналізуючи діяльність перестрахового ринку (табл. 1), можна зробити висновок, що 2016 рік став вдалим для перестрахового ринку України. Сплати на перестраховування перестраховикам резидентам і нерезидентам у 2016 році помітно збільшилися. Виплати, компенсовані перестраховиками-нерезидентами постійно підвищуються, а перестраховиками-резидентами у 2016 році зменшились на 44%. Натомість, тенденція виплат, компенсованих перестраховувальникам-нерезидентам підвищується. Проте такі темпи розвитку перестрахового ринку в Україні є занадто низькими, порівняно з зарубіжними країнами, де перестраховування дуже активно застосовується.

Окрім традиційного перестраховування використовуються також альтернативні інструменти передачі страхових ризиків. Виникнення альтернативних інструментів передачі страхових ризиків спричинено необхідністю пошуку нових джерел фінансування катастрофічних ризиків, для покриття яких ємність традиційного перестрахового ринку виявилась недостатньою.

Таблиця 1

Основні показники діяльності страхових компаній в перестрахованні

Показник	2014	2015	2016	Темп росту, %	
				2015	2016
Сплачено на перестраховування, у тому числі (млн. грн.):	9 704,2	9 911,3	12 668,7	2,1	27,8
- перестраховикам-резидентам	8 173,7	7 381,1	8 706,4	-9,7	18,0
- перестраховикам-нерезидентам	1 530,5	2 530,2	3 962,3	65,3	56,6
Виплати, компенсовані перестраховиками, у тому числі (млн. грн.):	640,9	1 345,8	1 233,2	110,0	-8,4
- перестраховиками-резидентами	172,4	497,7	278,5	188,7	-44,0
- перестраховиками-нерезидентами	468,5	848,1	954,7	81,0	12,6

Отримані страхові премії від перестраховувальників-нерезидентів (млн. грн.)	12,9	38,1	40,1	195,3	5,2
Виплати, компенсовані перестраховувальникам-нерезидентам (млн. грн.)	9,9	12,9	14,2	30,3	10,1

На сучасному етапі фінансові інструменти, які забезпечують передачу катастрофічних ризиків, користуються найбільшою популярністю серед альтернативних інструментів передачі ризику. До них належать: облігації катастроф, сайдкари, облігації екстремальної смертності [5]. Класифікація альтернативних видів страхування зображена на рисунку 1.

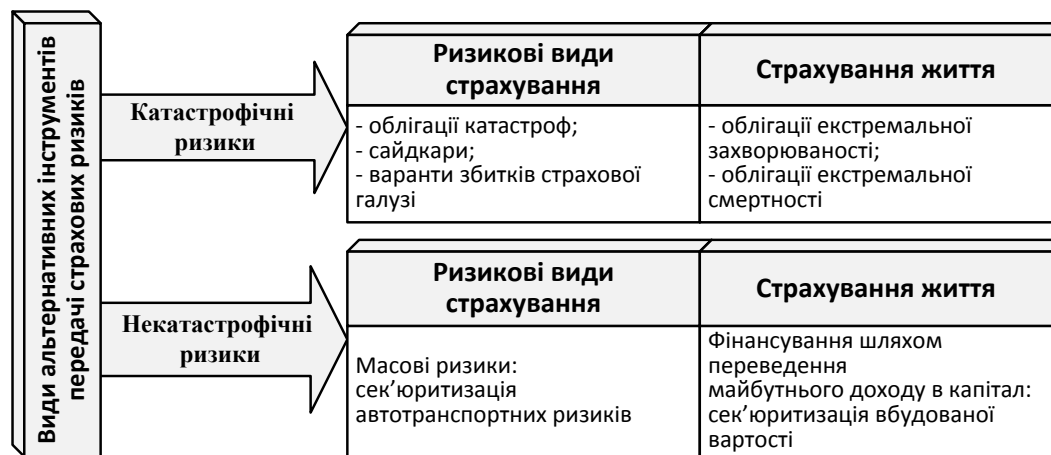

Рис. 1. Класифікація альтернативних видів страхування

Серед численних альтернативних видів страхування частіше використовуються облігації катастроф, сайдкари, облігації екстремальної смертності, свопи катастрофічного ризику, обмежене перестраховування.

Облігації катастроф є борговими цінними паперами, виплата основної суми і відсотків за якими прив'язується до визначеного умовами емісії граничного рівня збитків від певної катастрофічної події. Виникнення їх було пов'язано із різким збільшенням кількості стихійних лих в США протягом 2005-2007 років, що спричинили катастрофічні збитки [6].

Наразі випуск облігацій катастроф та інших страхових цінних паперів в США стрімко розвивається (рис. 2). На ринку випуску облігацій катастроф перший квартал 2016 року почався рекордним випуском облігацій у розмірі 2,2 млрд доларів, це на 521 млн більше, ніж за перший квартал 2015 року [7].

Незважаючи на активний випуск облігацій на початку року, впродовж наступних трьох кварталів 2016 року було зафіксовано нижчий обсяг емісії. Збільшення випуску облігацій катастроф співпадає з початком сезону ураганів в Північній Америці. Загальний випуск облігацій катастроф та інших страхових цінних паперів за 2016 рік перевищив відмітку в 5 млрд доларів [8].

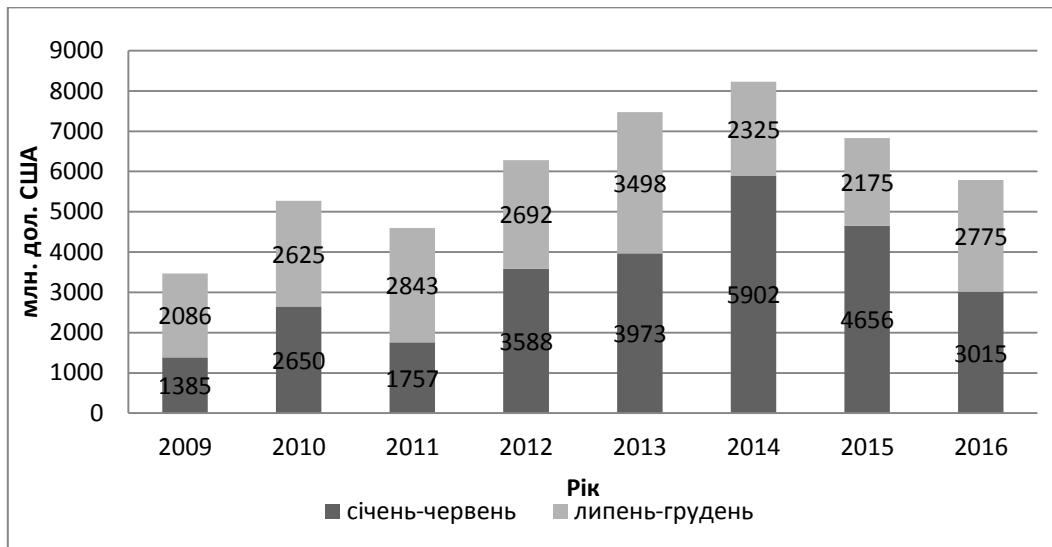

Рис. 2. Обсяг емісії облігацій катастроф за рік з розбивкою по півріччях

Незважаючи на стрімкий розвиток альтернативних інструментів управління страховими ризиками, обсяги їх застосування в практиці страхових компаній є значно меншими порівняно з обсягами перестрахових операцій.

Отже, специфікою ризик-менеджменту в страховій організації є необхідність управляти окрім власних ризиків ще й ризиками, які приймаються за договорами страхування. З розвитком страхового ринку крім традиційних видів управління ризиками з'явилися і альтернативні, які можуть широко використовуватись страховими компаніями, проте перестраховання й надалі не втрачає своєї ролі.

Література:

1. Вітлінський В.В. Ризикологія в економіці та підприємстві : монографія / В.В. Вітлінський, Г.І. Великоіваненкою – К. : КНЕУ, 2004. – 480 с.
2. Ткаченко, Н. В. Ризики діяльності страхових компаній: теоретичний аспект [Текст] /Н. В. Ткаченко // Фінанси України. – 2010. - №7.

3. Коломин Е. Страхование как экономическая категория. «Финансовая газета ЭКСПО», 2000, № 2, с. 4.

4. Залетов О. Перестраховання як складова економічної безпеки України / О. Залетов // Страхова справа. – 2014. - № 3 (55). – с. 24-27.

5. Пахненко, О. М. Фінансові методи управління страховими ризиками на зовнішньому страховому ринку [Текст] / О. М. Пахненко // Вісник Української академії банківської справи. – 2010. – № 2. – С. 118-123.

6. Козьменко О. В., Козьменко С. М., Васильєва Т. А. та ін.. Страховий і перестраховий ринки в епоху глобалізації: монографія / Козьменко О. В., Козьменко С. М., Васильєва Т. А. та ін. - Суми : Університетська книга, 2011. - 388 с.. 2011

7. Q1 2016 Catastrophe Bond & ILS Market Report [Electronic resource]: http://www.artemis.bm/artemis_ils_market_reports/downloads/q1_2016_cat_bond_ils_market_report.pdf

8. Insurance-Linked Securities: Year-End 2016 Update [Electronic resource]: http://thoughtleadership.aonbenfield.com/documents/20170123_aon_securities_ils_year_end_report.pdf

УДК 330.3

Економічні науки

КРАУДФАНДІНГ: ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЇ

Нестеренко О.В.,

аспірант

Одеський національний політехнічний університет

м. Одеса, Україна

Становлення прогресивного суспільства характеризується впровадженням новітніх інформаційних технологій, які засновані на використанні Інтернет ресурсів. Нові інформаційні технології допускають застосування новітніх технологій фінансування інновації. Такого роду технологією вважається новий спосіб фінансування інноваційних проектів під назвою краудфандінг.

Краудфандінгом («crowd» - народ і «funding» - фінансування) називають спосіб залучення фінансових ресурсів від великої кількості осіб з використанням Інтернет ресурсів з метою фінансування різних інноваційних проектів. Термін краудфандінг був вперше введений Джеффом Хоув (Jeff Howe) разом з терміном краудсорсінг в 2006 році. При цьому краудфандінг є однією з різновидів краудсорсингу [1, с. 15]. Фінансування стартап проектів, які є різновидом інноваційних проектів, часто здійснюється завдяки краудфандінгу.

При проведенні краудфандінга використовують відповідні електронні ресурси у вигляді спеціалізованих серверів. В якості єдиного посередника виступає краудфандінгова платформа.

Краудфандінг - це багаторічний процес та спочатку у підприємства народжується інноваційна ідея, компанія розміщує презентацію інноваційної ідеї на краудфандінговій платформі і вказує суму коштів, яка необхідна для реалізації інновації на базі цієї ідеї. Також вказується сума винагороди, яку здобуде кожен, хто побажає профінансувати цей проект. З цього моменту починається робота краудфандінгової платформи зі збору коштів на даний проект.

Другий етап пов'язаний з тим, що підприємство проводить науково-дослідні й дослідно-конструкторські роботи, розробляє дослідний зразок інноваційної продукції, проводить необхідну підготовку до серійного випуску продукції. на краудфандінговій платформі розміщується вся інформація про виконану роботу по інновації з метою залучення якомога більшої кількості осіб, бажаючих проінвестувати цей проект.

На третьому етапі закінчується термін збору коштів на краудфандінговій платформі. Якщо для залучення коштів використовується модель «Все або нічого» і зібрана сума є більшою за суму позначеної авторами проекту, то всі зібрані кошти перераховуються на рахунок підприємства для реалізації інноваційних проектів. Якщо використовується модель збору коштів «Залиш

собі все», то вся зібрана сума перераховується на рахунок підприємства, незалежно від її розміру.

На четвертому етапі підприємство розгортає серійне виробництво і збут інноваційних товарів використовуючи кошти, зібрані на краудфандінговій платформі. Компанія починає отримувати прибуток на даному етапі за рахунок реалізації інноваційного продукту.

Завершальний етап взаємодії компанії з краудфандінговим посередником полягає в проведенні розрахунків з усіма учасниками, які проінвестували інновації через краудфандінгову платформу.

Краудфандінгове інвестування з'явилося 10 років тому, однак, на думку експертів це найактивніший вид фінансування інновації. Світовий обсяг фінансування інновації через краудфандінг всього за декілька років з 2012 по 2015 рік виріс у 13 разів з 2,7 млрд. доларів до 34 млрд. доларів. А до 2020 року фахівці прогнозують його зростання до 90 млрд. доларів.[2, с. 39].

Динамічний розвиток краудфандінга для фінансування інновації тягне за собою зростання кількості краудфандінгових платформ. Зараз у світі налічується понад 1300 краудфандінгових платформ, які між собою відрізняються за типами інновацій, географічним розміщенням, правилами збору коштів і схемами винагороди.

Найвідомішою краудфандінговою платформою в світі є платформа Kickstarter (США). Вона була запущена в 2009 році і працює за принципом «Все або нічого». На цій платформі можна розміщувати тільки комерційні проекти з будь-якої сфери діяльності та в якості форми винагороди використовується не фінансова винагорода. Оскільки усі проекти перед розміщенням проходять попередню експертизу, тому визначається високий показник вдалого збору коштів для фінансування ІП - 45% від загальної кількості розміщених проектів. Термін розміщення проекту на платформі до 60 днів. Успішні проекти встигають за цей проміжок зібрати десятки мільйонів доларів.

Другою за популярністю краудфандінговою платформою США є платформа Indiegogo. На цій платформі можливе розміщення будь-яких

інновацій, в тому числі благодійних. Ініціатори інновації при її розміщенні на платформі можуть вибирати схему фінансування «Все або нічого» або «Залиш все собі». Схема винагороди краудінвесторів залежить від типу інновації (без винагороди, не фінансові винагороди, фінансові винагороди).

Краудфандінгова платформа США, яка орієнтована тільки на конкретний тип проектів, є платформа RocketHub. Вона орієнтована на інновації у галузі мистецтв. В якості моделі фінансування використовується модель «Залиш все собі».

Найбільшим краудфандінговим майданчиком Європи є Boomerang (Данія). Він заснований у 2009 році і направлений на проекти соціального спрямування. Для фінансування використовується схема «Залиш все собі». В якості форми винагороди краудінвесторів використовується схема не фінансової винагороди.

Майданчик Betterplace (Німеччина) є ще однією відомою Європейською краудфандінговою платформою, спрямованою на соціальні проекти. Для розміщення приймаються будь-які інновації і в якості форми винагороди використовується схема без винагороди.

Однією з найбільших краудфандінгових платформ в Азії є Тайванська Flying V. Ця платформа є азіатським аналогом платформи Kickstarter., яка розміщує в собі будь-які інновації. Схема фінансування «Все або нічого». В якості форми винагороди краудінвесторів використовується схема нефінансової винагороди.

Найбільшою китайською краудфандінговою платформою є платформа DemoHour, яка була заснована в 2011 році. Для розміщення приймаються будь-які інновації за схемою фінансування «Все або нічого». В якості форми винагороди краудінвесторів використовується схема не фінансової винагороди.

Найвдалою краудфандінговою платформою Росії є платформа Boomstarter, яка є російським аналогом майданчика Kickstarter. Для розміщення приймаються будь-які інновації за схемою фінансування «Все або нічого». В

якості форми винагороди краудінвесторів використовується схема не фінансової винагороди.

В 2012 році створена не менш відома російська краудфандінгова платформа - майданчик Planeta.ru. Творці розміщують на ньому будь-які інновації за схемою фінансування «Залиш все собі». В якості форми винагороди краудінвесторів використовується схема не фінансової винагороди.

В Україні краудфандінг тільки починає свій розвиток і не є таким популярним серед користувачів як за кордоном. У 2012 році була створена найвідоміша українська краудфандінгова платформа - майданчик «Спільнокошт». Для розміщення на майданчику приймаються будь-які проекти у сфері освіти, охорони здоров'я, спорту, наукових досліджень за схемою фінансування «Залиш все собі». В якості форми винагороди краудінвесторів використовується модель не фінансової винагороди. Автор проекту повинен надати повну і достовірну, повну інформацію про проект, а також по завершенні проекту показати фінансовий звіт про використання отриманих коштів. Краудфандінг в Україні тільки зароджується та у майбутньому суспільне фінансування досягне такої ж популярності, як на заході. [3, с. 39].

Література:

1. Paul Whitla, Crowdsourcing and Its Application in Marketing Activities/Contemporary Management Research, 2009, Vol. 5, No. 1, p.p. 15-28.
2. Е.Р. Рашидов Краудфандінг як ефективний засіб фінансування проектів / Економічні науки, №48-1, 2016, с. 39-46.
3. А.Ю. Овчіникова Краудфандінг як популярний спосіб фінансування / Міжнародний науково-дослідний журнал, Випуск № 2(56), 2017, с.37 – 40.

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНО
ЗОРІЄНТОВАНОГО ОБЛІКУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ*Шевців Л.Ю.,**к.е.н, доцент кафедри обліку і аудиту**факультет управління фінансами та бізнесу**Львівський національний університет ім. Івана Франка**М.Львів, Україна*

Трансформація підприємницької ідеї в господарську діяльність і управління нею потребує нових механізмів інформаційного забезпечення, й зумовлює необхідність розробки стратегічно зорієнтованих систем обліку.

Необхідність розвитку системи стратегічного управління обумовлена розумінням підприємства як відкритої системи, котра активно взаємодіє із зовнішнім оточенням, отримуючи в ньому ресурси на вході та очікуваний результат діяльності на виході [3] з виконанням завдань: формулювання стратегії бізнесу; планування і регулювання; ефективного використання ресурсів; збільшення результативності та нарощування вартості бізнесу; збереження матеріальних і нематеріальних активів; корпоративного управління і внутрішнього контролю [1].

«Інформаційною базою стратегічного управління є стратегічний облік, який реєструє, узагальнює і представляє дані, необхідні для прийняття стратегічних управлінських рішень менеджментом підприємства» [2]. А. Бромвіч визначає стратегічно-зорієнтований облік як «метод аналізу фінансової інформації про ринки продуктів компанії, витрати в суперників, в структурах витрат і відстеження стратегій підприємства, стратегії конкурентів на ринках протягом декількох звітних періодів [2]. Р. Купер і Р. Каплан (Kaplan R.S. & Cooper R.) також підтверджували, що інструменти стратегічно-зорієнтованого обліку були розроблені для формування конкурентної стратегії підприємства, з використанням інформаційних технологій для більш досконалого обліку собівартості продуктів і послуг. Вітчизняні вчені вважають, що стратегічний

управлінський облік в управлінській діяльності підприємств, забезпечує досягнення стратегічних цілей і завдань, спрямований на прийняття стратегічних управлінських рішень, які відображують співвідношення темпу зміни об'єму продаж та прибутку організації, темпу зміни об'єму продаж та прибутку галузі в цілому, та є проміжною ланкою, яка знаходиться між стратегічним менеджментом і обліком, працює на інтереси підприємства в цілому [1, 3].

У той же час виконання сервісної функції бухгалтерським обліком в забезпеченні потреб менеджменту підприємства обліковою інформацією, сприяє трансформації облікової теорії і методології та формуванню вимог до її змісту і якості, зокрема: розширення обсягів поданої у стратегічній звітності інформації; використання нових методів обробки фактів господарського життя за новими необхідними аналітичними параметрами; внесення прогнозних показників; розкриття інформації про фактори створення і руйнування вартості підприємства. Зокрема формування стратегічної звітності на основі інформації про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів тощо, враховує події, що відбуваються як усередині, так і за межами підприємства сприяє отриманню переваг в управлінні: розуміння та зацікавленість з боку власника бізнесу в необхідності застосування системи для прийняття управлінських рішень; узгодження з фінансовим і бухгалтерським (податковим) обліком; наявність кваліфікованих фахівців зі стратегічного управлінського обліку та узгодженість їх діяльності; формування своєчасного інформаційного забезпечення; визначення основних об'єктів управління та проблемних питань, які потребують прийняття управлінських рішень щодо їх розв'язання.

Переваги управління в розвитку підприємств включають: облік і управління витратами; розробку показників діяльності; стратегічне і оперативне планування діяльності та побудова стратегічної системи для реалізації потреб облікового процесу за рівнями управління. Прийняття довгострокових управлінських рішень з позиції стратегічного менеджменту підприємства на технологічному рівні включає визначення економічного змісту

стратегічного зорієнтованого обліку (розробка фінансової моделі; розробка і / або коригування корпоративних регламентів та інструкцій); на організаційному рівні – забезпечення системи стратегічного обліку (розробка єдиних класифікаторів та кодифікатор, облікова політика для цілей стратегічного управлінського обліку, уніфіковані форми управлінської документації); на методичному – забезпечення документообігу (регламент формування цільових значень ключових показників ефективності; регламент контрольних процедур для стратегічного управлінського обліку; регламент доступу і обмежень користувачів інформаційної системи).

Формування сучасної ефективної системи стратегічного управлінського обліку щодо системи стратегічного менеджменту конкретного підприємства передбачає виконання етапів (табл. 1) і включає: аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища; моніторинг конкурентних стратегічних напрямів; постановка стратегічних цілей та завдань (стратегічне ціноутворення); формулювання стратегії для досягнення визначених цілей і результатів діяльності (конкурентної стратегії); розробка виробничої стратегії, механізми реалізації стратегії, оцінка і контроль реалізації; реалізація стратегічного плану; оцінка результатів діяльності (функціонування конкурентів, витрат конкурентів) та зміна стратегічного плану або методів його реалізації (стратегічна калькуляція (використання даних про витрати, виходячи зі стратегічної і маркетингової інформації); калькуляція на основі ланцюжка цінності, моніторинг вартості продукту, складання кошторису на основі його цінності).

Таблиця 1

Зв'язок етапів стратегічного управління та видів облікової інформації [1]

Процес стратегічного управління	Інформація бухгалтерського обліку, що забезпечує підтримку процесу стратегічного управління
Етап 1. Стратегічне планування	Стратегічний та фінансовий аналіз за даними бухгалтерської та управлінської звітності
Етап 2. Стратегічна організація	
1.1. поширення інформації про вибрану стратегію	Бухгалтерські звіти в доступній формі для всіх внутрішніх користувачів інформації

1.2. розробка і здійснення тактичних кроків для реалізації стратегії	Фінансовий аналіз на основі прогнозованої бухгалтерської звітності
Етап 3. Стратегічний контроль	Кошториси витрат, фінансові бюджети, дані внутрішнього та зовнішнього аудиту

Проведене дослідження підходів вітчизняних та зарубіжних вчених щодо перспектив формування стратегічно-зорієнтованого обліку в системі стратегічного менеджменту підприємства дозволило визначити:

- впевненість у конкурентоспроможності підприємств у майбутньому тісно пов'язано зі стратегічним управлінням, плануванням, аналізом;
- формування інформаційного простору на основі інтегрованого підходу передбачає використання управлінських процедур, аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища компанії з структуруванням чинників, розробку стратегії, її реалізація і контроль для позиціонування на етапі прийняття довгострокових управлінських рішень і планів в невизначених умовах господарювання щодо основних напрямів діяльності, освоєння нових ринків, технологій, продуктів;
- наявність фахівців, які зможуть це забезпечити з об'єднанням планової і облікової служб в одну структурну одиницю та формування моделі обліку за фазами простору і часу.

Література:

1. Бруханський, Р. Ф. Облік і аналіз у системі стратегічного менеджменту аграрного підприємництва : монографія / Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 384 с.
2. Валиева Л.Ш. Стратегический управленческий учет как информационная база для принятия управленческих решений / Валиева Л.Ш., Джанбаулиева Ш.С. – ЭКСПО-2017 площадка интеграции глобальных инициатив проектирования будущего: Алмата, 2017.
3. Мікловда В.П. Ефективність стратегічного управління підприємствами: сучасні проблеми та перспективи їх вирішення: монографія / Мікловда В.П., Брітченко І.Г., Кубіній Н.Ю., Дідович Ю.О. – Полтава: ПУЕТ, 2013. – 218 с.

РОЛЬ ЮРИДИЧНОЇ СЛУЖБИ В РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ У
БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ

Шпиляк А.М.,

студент Навчально-наукового інституту

магістерської підготовки та післядипломної освіти

спеціальності “Менеджмент” спеціалізації “Управління проектами”

Університет “КРОК”

м. Київ, Україна

Банківська діяльність передбачає надання фізичним та юридичним особам цілого ряду фінансових послуг: від залучення грошових вкладів до надання синдиційованих кредитів.

Як і будь-яка установа, банк здійснює операційну (ту що повторюється щодня) та проектну роботу (що пов’язана із імплементацією одноразових не типових проектів).

Значну роль в роботі банків відіграють внутрішні юридичні служби. До операційної роботи юридичної служби в банку можна віднести щоденне написання висновків за кредитними заявками, щоденну подачу позовів до судів, моніторинг законодавчих змін, видачу довіреностей тощо.

В той же час, участь юридичної служби банку у юридичному супроводі відкриття відділення банку, розробці типового договору нового банківського продукту, організації клубного (синдиційованого) кредиту, забезпечення правового супроводу загальних зборів акціонерів, на якому приймається рішення щодо збільшення статутного капіталу, є участю в проектах.

Участь в проектах банку юридичної служби, як правило, відбувається в межах організаційної структури, з отриманням додаткових завдань, спрямованих на реалізацію проекту.

Така організаційна структура з реалізації проекту називається функціональною. При такій організаційній структурі керівник проекту, так само як і команда проекту (в тому числі юридична служба), отримують

часткову загрузку з реалізації завдань проекту. Але разом з тим, залучені до проекту фахівці (в тому числі юридична служба) продовжують виконувати свої функціональні, основні обов'язки.

Банкам здебільшого притаманна саме функціональна система управління проектами. Функціональна організаційна структура з реалізації проекту загалом характеризується слабким впливом (владою) керівника проекту, слабким розподілом пріоритетності в проектах, тощо.

Слабкість впливу керівника проекту на юридичну службу (чи окремого її представника, якому доручено виконання частини робіт по проекту) пов'язана з відсутністю прямого адміністративного впливу. Тому керівник проекту змушений в першу чергу покладатися на міжособистісний вплив, а не на офіційні повноваження при реалізації проекту¹.

Проблемою є слабка комунікація між керівником проекту та безпосередніми виконавцями робіт – працівниками юридичної служби. Така комунікація, як правило здійснюється через керівника функціонального підрозділу. Зазвичай, безпосередній виконавець робіт може і не підозрювати що він бере участь у проекті, не знати його цілей та особливостей. А дана обставина безпосередньо впливає на точність виконання певного елемента робіт. Нівелювати дану обставину можна шляхом проведення ініціуючої зустрічі керівником проекту з усіма залученими до реалізації проекту, а також подальша налагоджена комунікація в рамках проекту.

Слабкість впливу керівника проекту на юридичну службу (чи окремого її представника, якому доручено виконання частини робіт по проекту), а також слабка комунікація в межах проекту при функціональній структурі породжують невизначеності з пріоритетами, що є організаційним ризиком проекту. Керівник функціонального підрозділу схильний змінювати пріоритети свого підлеглого, який йому підпорядкований, в сторону виконання основних завдань функціонального підрозділу, а не завдань по проекту. Ти не менше, для ефективної реалізації проектів необхідно імплементувати встановлені керівництвом пріоритети на нижчих рівнях організації².

Як правило, юридична служба банку не є ініціатором проекту та не бере участі у його плануванні. Юридична служба банку може використовуватись керівником проекту як експерт в галузі права на етапі планування, моніторингу, контролю проекту. Юридична служба банку також може брати участь в реалізації окремих ділянок робіт проекту, бути “власником” цих ділянок робіт проекту. Однак, реалізація проектів у банківських установах із залученням їх юридичної служби при функціональній структурі створює ряд ризиків для проектів, що потребує додаткового реагування.

Література:

1. Рассел Д.Арчибальд. Управление высокотехнологичными программами и проектами. –М.: ДМК Издательство, 2004. – 130 с.
2. Рассел Д.Арчибальд. Управление высокотехнологичными программами и проектами. –М.: ДМК Издательство, 2004. – 232 с.

Юридичні науки

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ В ТРУДОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Литвиненко Альона Вікторівна

*студентка факультету права,
гуманітарних і соціальних наук*

*Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського*

Захист індивідуальних і колективних трудових прав громадян в процесі розвитку законодавчої бази в Україні неухильно зростає. Також не стоїть на місці розвиток трудового законодавства, зокрема, в частині регулювання у сфері договірних трудових відносин. Міжнародні стандарти та правові норми стають не тільки орієнтиром для розвитку трудового законодавства, укладення колективних договорів, угод і оформлення індивідуальних договорів про працю, але також і інструментом контрольного-наглядного реагування на

порушення прав людини в сфері праці і винесення судових рішень щодо захисту порушених прав. У зв'язку з цим однією з ключових тенденцій сучасного правового регулювання виступає практика впровадження і закріплення в національному законодавстві норм міжнародного регулювання праці [1, 42 с.].

Тенденціями сучасного трудового законодавства, відбитими в укладених трудових договорах, є:

- реформування переходу на нову систему оплати праці, яка постійно змінюється з метою превентивних дій, що виходять від роботодавців, які не виплачують вчасно заробітну плату;

- збільшення допомоги по безробіттю та застосування додаткових заходів по захисту осіб, що залишилися без роботи.

1. Нова система трудового законодавства, де ключову роль відіграє інститут трудового договору, має наступні тенденції [2, 19 с.]:

- Подальше вдосконалення трудового права в контексті норм міжнародно-правового регулювання праці, які стають частиною національного трудового права;

- Розширення понятійного апарату і дефініцій в правовому регулюванні трудового права;

- Подальше посилення на законодавчому рівні правової і соціальної захищеності працівників повинно будуватися на розвитку індивідуально-договірному та колективно-договірному регулювання. При цьому законодавець повинен внести «непорушний список» гарантій, нижче якого сторони не можуть оформляти свої трудові правовідносини. Цей захід необхідний для нівелювання безлічі порушень і зловживань, які, на жаль, мають місце бути на практиці.

- Особлива регламентація норм, спрямованих на вирішення трудових спорів, а також розвиток законодавства в сфері праці, пов'язаного з відповідальністю в першу чергу працедавця перед працівником [3, 240 с.].

В якості перспективних напрямів удосконалення трудового законодавства актуальними найближчим часом будуть залишатися посилення договірних засад і вільного розсуду сторін у встановленні трудових відносин, зближення трудового договору з договорами приватного права при збереженні першим самостійності. Іншим важливим напрямком розвитку трудового законодавства, зокрема інституту трудового договору, має стати запровадження норм, що регулюють такі нові форми трудових відносин, як надомна праця та дистанційна зайнятість, а також вдосконалення норм, спрямованих на запобігання дискримінації в сфері праці [4, с. 1-15.].

Література:

1.Лазор В. В. Проблеми правового регулювання трудових спорів і конфліктів за умов формування ринкових відносин в Україні : автореф. дис. д-ра юрид. наук : спец. 12.00.05 — трудове право; право соціального забезпечення / В. В. Лазор. — К., 2005. — 42 с.

2.Марченко В. В. Особливості правового регулювання зміни істотних умов праці : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.05 — трудове право; право соціального забезпечення/ В. В. Марченко. — Х., 2014. — 19 с.

3.Мельник К. Ю. Проблеми юридичних гарантій трудових прав працівників при укладенні, зміні та розірванні трудового договору : монографія / К. Ю. Мельник, А. О. Бабенко. — Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2016. — 240 с.

4.Яцкевич І. І. Окремі юридичні гарантії трудових прав працівника у процесі виконання трудового договору: науково-правовий аспект / І. І. Яцкевич // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». — 2015. — № 1 (11). — С. 1—15.

ТРУДОВИЙ ДОГОВІР ЯК ЮРИДИЧНИЙ ФАКТ

Литвиненко Альона Вікторівна

студентка факультету права,

гуманітарних і соціальних наук

Кременчуцький національний університет

імені Михайла Остроградського

Правове регулювання суспільних відносин, в тому числі і відносин, пов'язаних з працею, спирається на об'єктивну дійсність. Її найважливішою частиною є життєві обставини, з якими пов'язуються різні наслідки, що мають юридичне значення, - юридичні факти [1, с.6].

Юридичні факти мають в праві виняткове значення. Вони відіграють найважливішу роль як у правотворчості, так і в реалізації права. Дійсно, створення правової норми - це здебільшого і є встановлення тих самих обставин, з якими дана норма пов'язує виникнення, зміну, припинення правовідносин, різних прав і обов'язків в їх динаміці.

Використовуючи загальноприйнятту класифікацію юридичних фактів до матеріалу трудового права, потрібно відзначити, що гіпотези норм законодавства про працю визначають юридичні факти двох видів. По-перше, це факти, умовно кажучи, "прямої дії", тобто такі обставини, які абсолютно чітко визначені в законодавстві і настання яких в реальному житті автоматично тягне за собою настання юридичних наслідків передбачених цим законодавством. Такого роду обставини можуть визначатися як статутні юридичні факти. По-друге, це факти, які встановлюють юридичні рамки, в межах яких учасники суспільних відносин можуть самостійно формулювати ті обставини, настання яких тягне за собою виникнення, зміну або припинення суб'єктивних прав або обов'язків [3, с.47].

Трудовий договір - центральний інститут трудового права, на підставі якого будується трудове відношення між роботодавцем і працівником. Юридичне значення трудового договору полягає в тому, що він являє собою

інститут трудового права; юридичний факт, який породжує трудові правовідносини; юридичну модель трудових правовідносин; письмовий документ, що володіє певною формою [2, с.49].

Трудовий договір як угода працівника і роботодавця, як юридичний факт, виходячи із загальної теорії права, являє собою юридичний акт, тобто двосторонню правомірну дію (угоду) працівника і роботодавця, що здійснюється з метою породити певні правові наслідки - виникнення між ними трудових правовідносин. Іншими словами, трудовий договір як юридичний факт являє собою конкретну життєву обставину, з якою трудове законодавство пов'язує виникнення трудових правовідносин між працівником і роботодавцем [4, с.113].

Трудовий договір - підстава виникнення трудових правовідносин, правоутворюючий юридичний факт, здатний породжувати трудові правовідносини або входити в складний правоутворюючий склад.

Трудовий договір як юридичний факт «заснований на свободі праці, його сторони є вільними у виборі один одного, а угода, вільно досягається сторонами, передбачає їх добровільне волевиявлення». Це твердження впливає з Конституції, згідно з якою «кожен має право вільно розпоряджатися своїми здібностями до праці, вибирати рід діяльності і професію; примусова праця заборонена», і принципами трудового права.

Про трудовий договір як про юридичний факт можна говорити лише з моменту, коли сторони домовляться між собою за всіма необхідними (обов'язковими) умовам майбутніх договірних відносин у сфері несамостійної праці: про місце роботи, трудової функції, дату початку роботи, умови оплати праці і т. д.). Зазначені умови сторонам треба виробити, сформулювати - висловити належним чином, і, нарешті, узгодити. Крім того, для визнання трудового договору таким, що відбувся юридичним фактом необхідно також вступ його в юридичну силу [5, с.133].

Таким чином, підбиваючи підсумки, можна сказати, що трудовий договір покликаний виконувати функцію трудових правовідносин і покликаний

індивідуалізувати трудові правовідносини щодо особистості працівника і конкретного наймача. Саме за допомогою трудового договору відбувається зазвичай включення працівника в трудовий колектив підприємства. З моменту укладення трудового договору, громадянин стає працівником даного підприємства і на нього цілковито поширюється трудове законодавство і дія нормативно-правових актів, прийнятих на даному підприємстві.

Література:

1. Конституція України: Прийнята Верховною Радою 28 червня 1996 року // ВВР України.- №30. – ст.141
2. Кодекс законів про працю України: Офіційний текст. - К.: Атіка, 2009. - 104 с.
3. Волошина С. М. Трудове право України [Текст] : навч. посіб. / С. М. Волошина , А. М. Соцький . - Чернівці : Технодрук, 2015. - 188 с.
4. Гетьманцева Н.Д. Трудове право України (Особлива частина) [Текст] : навч. посіб. / Н. Д. Гетьманцева, І. Г. Козуб ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Рута, 2014. - 503 с.
5. Прилипко С.М. Трудове право [Текст] : посіб. для підгот. до держ. іспиту / С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко. - Харків : Право, 2015. - 228 с.

Юридичні науки

UKRAINE'S MEMBERSHIP IN NATO

Neverova S.A.

Student of the Educational and Scientific Institute of Law

Sumy State University

Sumy city, Ukraine

Nowadays Ukraine is an independent and democratic state in which security and integrity are recognized as the highest social value. However, the problems, which are associated with aggression from Russian Federation, holding information war, military intervention in the East of Ukraine make it necessary to seek different

ways to implement and protect the independence and territorial integrity of the country. One of these paths is NATO.

Ukraine is the only NATO partner country, and it is an ally of NATO, which takes part in all major current peacekeeping missions under its leadership. According to the draft law of 09.06.2017, the priority of Ukraine's national interests is to integrate into the European political, legal and economic situation, as well as to the Euro-Atlantic security area for the purpose of joining the European Union and NATO [1].

NATO-Ukraine Action Plan has a purpose to identify clearly Ukraine's strategic objectives and priorities in pursuit of its aspirations towards full integration into Euro-Atlantic security structures and to provide a strategic framework for existing and future NATO-Ukraine cooperation [2].

Every year Ukraine is given a Target Plan that includes specific domestic measures of Ukraine and relevant joint NATO-Ukraine activities. These changes are transformations of a political, economic, informational nature:

1. The Internal Political issues include the strengthening of democratic and electoral institutions, the completion of administrative reform, the fight against corruption, money laundering and illegal economic activity through economic, legal, organizational and law enforcement measures.

2. In the area of foreign and security policy must be done the reform of state bodies in the field of national security and defense, the expansion of participation in the international fight against terrorism, the strengthening of border security and the export control system.

3. A key element of Ukraine's economic strategy is to ensure openness of the economy in line with World Trade Organization (WTO) standards, implementation of defense economy reforms, and economic and structural reforms, taking into account the recommendations of the World Bank, the International Monetary Fund (IMF), the guarantee of economic rights and freedoms of citizens in all forms, including by strengthening the protection of intellectual property rights.

4. Ukraine should also strengthen its position on information security by improving and ensuring the implementation of guarantees of freedom of thought and speech, freedom of the press, the implementation of relevant legislation, and raising public awareness of NATO [2].

Such an important issue for Ukraine, in accordance with its legislation, must be resolved through a referendum. All-Ukrainian referendum should be appointed by the Verkhovna Rada of Ukraine or the President. A referendum will be held if it requires at least 3 million citizens of Ukraine who have the right to vote, provided that the signatures for this referendum are collected at least in 2/3 of the regions of Ukraine, and not less than 100 thousand. signature in each area.

As an ally, Ukraine would benefit from the additional security that these developments imply, and NATO membership would also enhance the contribution that Ukraine could make in combating international terrorism.

John Criandler believes that Ukraine will have certain advantages and disadvantages joining NATO. As an ally, it would enjoy the collective defense guarantees, full participation in NATO decision making, Impetus to Reform, Economic Growth and Foreign Direct Investment.

Being an ally is demanding in a number of ways. First the process of taking a full part in the complex, rapidly evolving decision making process places heavy demands on state institutions. New risks also include that NATO membership would result in new risks from international terrorism directed against Ukraine or that Ukraine would be drawn into conflicts against its will [3, p.14].

To sum up, joining NATO is a very decisive and important step for Ukraine not only at the national, but also international level to protect and ensure the independence of its status. Accession to the Alliance brings not only the benefits to the country, but also different responsibilities of its part, therefore a unanimous decision must be made with a full confidence in the future of Ukraine.

Literature:

1. . Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 06.12.2016.

2. NATO-Ukraine Action Plan, 22 Nov. 2002 -
http://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_19547.htm

3. John Kriendler, «Ukrainian Membership in NATO: Benefits, Costs and Challenges» No. 12, July 2007.

УДК 34

Юридичні науки

THE STRUCTURE OF HIGHER LEGAL EDUCATION IN SWEDEN

Prokopenko K.V.

Student of the Educational and Scientific Institute of Law

Sumy State University

Sumy city, Ukraine

As you know, Sweden is located in Northern Europe. It is a modern country with great area of higher education. In fact, English is widely spoken in Sweden universities. It is the official working language of a number of Swedish institutions, that is why Sweden is becoming a veritable hub of international study for students from all over the world.

There are some differences between the higher law education system in Sweden and the educational system in our country. A lot of foreign students want to study in Sweden because of the unique system of teaching and capability. But, in fact, being a student of law university in Sweden is not so easy.

Sweden's laws are created by the country's Parliament and upheld by a number of government agencies responsible for everything from law enforcement to correctional services. The country has both criminal and civil law, as well as a wide administrative law system.

In order to practice law in Sweden, graduates must hold either the Bachelor of Laws (LLB) degree or the Master of Laws (LLM). The LLM is typically of a supplementary nature and offers additional qualifications to recipients, ranging from international corporate tax law to maritime law to European law. As in Ukraine, these two degrees typically last a 4-5 year period of study.

Swedish universities are internationally known for their dedication to independent thinking, investigative research and exacting quality control. In addition to its world-class reputation, Sweden is recognized for its commitment to welcoming students from all over the world. These attributes make it an attractive destination for students in search of an international law degree, as well as in other areas of study.

In order to practice law in Sweden, degree recipients must complete an additional five years of legal work at a law firm or in private practice. They must also demonstrate worthy character and pass a rigorous academic test. Ultimately only its own residents, in addition to candidates from other European Union nations as well as Switzerland, are eligible to become lawyers in Sweden.

Undergraduate tuition fees and costs depend upon the university. Numerous scholarship funding opportunities are available for international students to help defray the costs.

There are no any public law offices in Sweden. Lawyers operate exclusively in private practice. Generally, lawyers in Sweden provide legal advice, but law firms also cover a spectrum of legal duties, including corporate governance, financial restructuring, real estate, taxes, investments, economic development and more.

The difference between Ukrainian legal education and education in Sweden is that the cost of studying in Ukraine lower than in Sweden. The next difference is that teaching in Ukraine is in national language. The Ukrainian students can work not only in private firms but also in the state organizations after graduation.

To sum it up I'd like to say, that both of the higher legal education in Sweden and in Ukraine have a high level of teaching, they also have a good amount of knowledge and opportunities. That is why students of higher educational institutions of Ukraine and Sweden become highly qualified lawyers after graduation from the universities.

ІНТЕРАКТИВНИЙ ПІДХІД У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Білоус В.І.*викладач іноземної мови,**Чернятинський коледж ВНАУ**СМТ Чернятин, Україна*

Проблема активізації пізнавальної діяльності студентів завжди була однією з найбільш актуальних у теорії та практиці навчання. У пошуках шляхів її вирішення педагоги освоювали дослідні та пошукові методи, нестандартні форми проведення занять тощо.

Останнім часом інтерес педагогів спрямований на освоєння активних та інтерактивних форм і методів навчання, заснованих на діяльнісних і діалогових формах пізнання. Зараз вже для теоретиків і практиків освіти очевидно, що головними чинниками розвитку особистості є предметно-практична діяльність і взаємодія між людьми. Дійсно, як показує багаторічний досвід роботи в системі професійної освіти, навчання буває ефективним і досягає хороших результатів, якщо:

- студенти відкриті для навчання і активно включаються у взаємини та співпрацю з іншими учасниками освітнього процесу;
- отримують можливість для аналізу своєї діяльності;
- можуть практично підготуватися до того, з чим їм доведеться зіткнутися найближчим часом в житті;
- можуть бути самими собою, не боятися виражати власну думку, допускати помилки.

Практично всі ці вимоги дотримуються, якщо використовується інтерактивний режим навчання, заснований на діалозі, кооперації та співпраці всіх суб'єктів навчання. Тому з усього різноманіття підходів і методів зупинимось на інтерактивних технологіях навчання.

У методиці викладання іноземних мов намітилася тенденція до переходу від комунікативного підходу до його різновиду - інтерактивного підходу, який

був запропонований західними методистами. Однак, ще не вироблено однозначне розуміння самого терміна «інтерактивний підхід». Тому виникає протиріччя між можливостями використання інтерактивних форм діяльності і слабкою розробкою цього питання в методичній літературі. Звідси випливає проблема: як використовувати інтерактивні форми діяльності на заняттях англійської мови з метою формування навичок говоріння.

Використовуючи інтерактивний підхід у навчанні англійської мови, можна оптимізувати процес оволодіння навичками базового іншомовного спілкування і зробити його більш ефективним в умовах загальноосвітньої підготовки та підготовки за професійним спрямуванням. На підставі всього вищесказаного можна вважати, що інтерактивність при вивченні іноземної мови відіграє неабияку роль.

Мова, в даному випадку, забезпечує комунікацію між співбесідниками, допомагає зрозуміти того, хто повідомляє інформацію, кодуючи її в значеннях слів, відібраних для цієї мети, так і тому, хто приймає цю інформацію, декодує її, тобто розшифровуючи ці значення і змінюючи на основі цієї інформації свою поведінку.

Людина, що адресує інформацію іншій людині (комунікатор), і той, хто її приймає (реципієнт), для здійснення цілей спілкування і спільної діяльності повинні користуватися однією і тією ж системою кодифікації і декодифікації значень, тобто говорити однією, зрозумілому один одному мовою. Саме це і є інтерактивність. Якщо комунікатор і реципієнт використовують різні системи кодифікації, то вони не можуть домогтися взаєморозуміння й успіху спільної діяльності. Біблійна легенда про будівництво вавилонської вежі, яке зірвалося внаслідок несподіваного «змішання мов» будівельників, відображає факт неможливості взаємодії при блокуванні процесів кодифікації і декодифікації, оскільки говорячи на різних мовах люди не можуть домовитися один з одним, що робить їх спільну діяльність нездійсненною. Обмін інформацією стає можливий лише в тому випадку, якщо значення,

закріплені за використовуваними знаками (словами, жестами, ієрогліфами і так далі) відомі і беруть участь у спілкуванні між особами.

Мова як засіб накопичення і передачі суспільного досвіду виник у процесі праці та почав розвиватися ще на зорі докласового суспільства. Для передачі один одному істотно значимої інформації люди стали користуватися звуками, за якими закріплювалися певні значення.

Завдяки спілкуванню за допомогою мови відображення світу в свідомості окремої людини постійно поповнюється тим, що відбивається або було відображено у свідомості інших людей, - відбувається обмін думками, передача інформації.

У спілкуванні людина постійно вчиться відокремлювати істотне від несуттєвого, необхідне від випадкового, переходити від образів одиничних предметів до стійкого відображення їх загальних властивостей в значенні слів, в якому закріплюються істотні ознаки, які притаманні цілому класу предметів і тим самим ставляться і до конкретного предмету, про який йде мова. Слова мають певне значення, тобто якусь віднесеність до предметного світу.

Нині приділяють належну увагу інтерактивним методам навчання, в яких процес навчання поєднується із процесом спілкування. Інтерактивний означає сприятливий тому, щоб взаємодіяти чи знаходитися в режимі бесіди, діалогу з будь-чим (наприклад, комп'ютером) чи з будь-ким (людиною).

Значить, інтерактивне навчання - це, перш за все, діалогове навчання, у ході якого здійснюється взаємодія викладача і студента. Інтерактивне навчання відноситься до педагогічних технологій на основі ефективності управління і організації навчального процесу (як і випереджувальне навчання, навчання дітей за інтересами, програмоване, колективне, групове навчання) [5, с.150-160]. Основна характеристика "інтерактиву"- це спеціальна форма пізнавальної діяльності, навчальний процес організовано так, що практично всі студенти заохочені до процесу пізнання, вони мають можливість розуміти й рефлексувати з приводу того, що вони знають і про що думають, має бути атмосфера доброзичливості, взаємопідтримки - форма кооперації та співпраці.

На занятті організується індивідуальна, парна, групова робота; застосовуються дослідницькі проекти, рольові ігри, робота з документами, різними джерелами інформації, використовуються творчі форми роботи [7, с. 190; 86,с.135; 87, с. 192;].

Інтерактивними називаються спеціальні засоби і пристрої, які забезпечують безперервну діалогову взаємодію двох сторін.

Принципи інтерактивної роботи:

- Одночасна взаємодія - всі студенти працюють в один і той же час.
- Однакова участь - для виконання завдання кожному студенту дається однаковий час.
- Позитивна взаємодія - група виконує завдання при успішній роботі кожного студента.
- Індивідуальна відповідальність - при роботі у групі у кожного студента своє завдання [2, с.220-223].

Шляхи інтеграції інтерактивних методів у навчальний процес практично необмежені. До інтерактивних методів навчання слід віднести дискусії, рольові ігри, імітаційні ігри, заняття - панорами, заняття - прес - конференції. Під час проведення заняття - семінару або прес - конференції варто підготувати групи до спільної роботи.

Висновки. Виходячи з усього згаданого вище, слід зазначити важливість використання інтерактивної моделі при вивченні іноземної мови.

Слово "інтерактив" прийшло до нас з англійської мови від слова interaction, де inter - взаємний, action - дія. Таким чином, інтерактивний- здатний до взаємодій, діалогу. Інтерактивне навчання - це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету - створити комфортні умови навчання, за яких кожен студент відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність.

Література:

1. Brown, HD Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy (2nd edition). New York: Prentice Hall, 2001, Graham. Exploring English

Language Teaching: Language in Action. London, New York: Routledge, 2011., Jack; Rogers, Theodore. Approaches and Methods in Language Teaching.

2. Бухбіндер В.А. Усна мова як процес і як предмет навчання//Нариси методики навчання усного мовлення на іноземних мовах/Под ред. В. А. Бухбіндер. Київ: КДУ, 1980, с. 568.

3. Вайсбурд М.Л. Теоретичні основи методики навчання іноземних мов у середній школі. М., Просвітництво, 1981, с. 278.

4. Вайсбурд М.Л., Кузьміна Є.В. Роль індивідуальних особливостей учнів при навчанні іноземної спілкуванню.// Іноземні мови в школі. 2011. № 2, с. 18.

5. Вітт Н. В. Фактор емоційності в навчанні іноземної мови//Иностр. мови на неспеціальних факультетах. М.: МГПИИЯ, 1971, с.124.

6. Пассов Е.И. Коммуникативное иноязычное образование. - Липецк: Липецк. гос. педаг. ин-т, 1998. - 159 с.

7. Полат Е.С. Метод проектов на уроках иностранного языка / Под ред. Е.С. Полат // Иностр. языки в школе. - 2002. - №2. - С.3 - 10; №3. - С.3 - 9.

8. Полилова Т.А. Внедрение компьютерных технологий в преподавание иностранных языков / Под. ред. Т.А. Полилова // Иностр. языки в школе. - 1997. - №6. - С.2 - 7.

9. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. - К., 2002. - 135 с.

10. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук. - метод. посіб. / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко; За ред. О.І. Пометун. - К.: А.С.К., 2005. - 192 с.: іл.

УДК 009

Філологічні науки

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО
СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Іванченко Л.В.

*Викладач іноземних мов вищої категорії
Кременчуцький льотний коледж НАУ, Україна*

У статті розглянуто етапи реалізації технології рольової перспективи у навчанні іноземного професійного спілкування студентів економічних спеціальностей. Обґрунтовані цілі, завдання та компоненти.

Ключові слова: *технологія, рольова перспектива, проблемна ситуація, соціальна роль, економічний напрямок .*

The stages of the role perspective technology realization in teaching foreign language communication of the students of economic specialities are considered in the article. The aims, tasks and components are grounded.

Key words: *technology, role perspective, problem situation, social role, economic direction.*

Постановка проблеми. Соціально-економічні зміни у навколишньому світі стали причиною зростання вимог суспільства до економічного, технічного, напрямків освіти. Перед викладачем іноземних мов постало завдання максимально адаптувати вимоги постіндустріального, інформаційного суспільства до сучасних можливостей навчальних технологій. Вибір навчальної технології обумовлений метою формування мовної та мовленнєвої компетенції студентів фахового спрямування, а саме економічного напрямку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна педагогічна наука пропонує багато ефективних методик, технологій, прийомів та підходів, що дозволяють підвищити ефективність навчально-педагогічного процесу, забезпечити атмосферу психологічного комфорту, здійснити набуття мовленнєвих навичок та вмінь у діяльності, створити належні навчально-педагогічні умови, упровадити особистісно-діяльнісний, змістово-процесуальний, діалогічний, компетентнісний підходи. Існує ряд технологій, що поділяються за рівнем застосування, за провідним фактором психічного розвитку, за концепцією засвоєння, за ставленням до суб'єкту навчання, за типом організації та управління, організаційними формами, тощо [2].

Існують дослідження з методики навчання іноземних мов для професійного спілкування: Мірошніченко Є.В (для економістів), Котлярова

Л.Б, Савченко Г.П (для юристів), Петрашук О.П, Задорожна М.А (для медичних працівників), Калашникова О.А. (для спеціальності бібліотечної справи), Гришина І.М, Ємельянова Г.О, Тарнопольський О.Б (для технічних спеціальностей). Проте, питання про дослідження сукупності форм, методів і засобів навчання іноземних мов з метою ефективного оволодіння навичками та вміннями професійно-спрямованого спілкування, а саме економічного напрямку, на основі особистісно-спрямованого, діалогічного, змістово-процесуального підходів не ставилось метою вивчення.

Мета написання статті. Отже, метою статті є обґрунтування змісту, структури та практичної ефективності запровадженої нами технології рольової перспективи у навчанні іноземних мов студентів економічних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу. Оволодіння навичками та вміннями іншомовного спілкування студентами економічних спеціальностей здійснюється у трьох напрямках. Перший, як правило застосовується на першому курсі, спрямований на засвоєння мовленнєвих навичок та вмінь загально-побутової тематики. Студенти навчаються представити себе, розповісти про свої уподобання, як зробити замовлення у ресторані, як реєструватись в готелі, купувати одяг, орієнтуватись у чужому місті, пояснити свій стан у лікаря, дантиста. На другому етапі у студентів формують навички та вміння ділового спілкування, а саме як проводити ділові переговори, проходити паспортний та митний контроль, обговорювати ділові контракти та угоди. Третій напрямок передбачає використання іноземної мови як інструменту, засобу професійно-орієнтованого спілкування. Він застосовується, як правило, на старших курсах, коли студент вже обізнаний з основними напрямками своєї майбутньої професійної діяльності, та засвоїв матеріал основних професійних дисциплін. Саме реалізація третього напрямку вимагає від викладача пошуку ефективних технологій забезпечення професійного іншомовного спілкування студентів економічних спеціальностей. По-перше технологія повинна відповідати поставленій меті, сформуванню у студентів навички та вміння

іншомовного професійного спрямування. По друге технологія повинна забезпечити:

- формування професійної компетентності;
- позитивну емоційно-інтелектуальну обстановку, атмосферу психологічного комфорту для кожного студента, де кожен буде відчувати свою причетність і значимість у вирішенні професійних питань;
- стимулювання позитивної мотивації;
- активізацію творчої пізнавальної діяльності.

За допомогою технології необхідно сформувати комунікативну компетенцію для вирішення комунікативних завдань.

На нашу думку, технологія рольової перспективи здатна забезпечити висунуті вимоги, і відповідає поставленій меті. Зазначена технологія, заснована на принципі рольової перспективи. Передумовою цього принципу є теорія соціальних ролей. Теорія ролей розглядає особистість як носія певних соціальних ролей (Дж. Мід, Г. Блумер, Р. Лінтон, Я.Морено, Т. Парсонс). Вирішальним фактором розвитку особистості є соціальне середовище. Тут особистість виступає як функція у суспільному середовищі. Зазначена технологія за Кондрашовою Л.В «...це дидактична система, яка діє на мотиваційну, пізнавальну, емоційно-вольову сфери особистості, стимулює розвиток та закріплення професійних якостей...»[1,160].

Використання цієї технології призводить до особистісного зростання та професійного, інтелектуального розвитку студента, результатом якої буде потреба та здатність до самореалізації та самовдосконалення студента.

Організація навчання за зазначеною технологією проводилась нами зі студентами третього курсу Кременчуцького льотного коледжу, напрямку – економіка підприємства. Перед безпосереднім створенням спецкурсу з навчання іншомовному професійному спілкуванню студентів нами була проведена підготовча робота. Вона передбачала виділення цільового компонента (постановка мети, розробка навчальних середовищ професійного спрямування, передбачення можливості їх моделювання, окреслення можливих

навчальних ролей, прогнозування очікуваних результатів); процесуального компоненту (виділення організаційних, практичних дій, спрямованих на досягнення поставленої навчальної мети); змістовий компонент (розробка тем, визначення лексико-граматичного мовного поля, підготовка методичного забезпечення реалізації професійно-спрямованого спілкування).

Наступним етапом було виділення основних тем вивчення англійською мовою, наприклад: управління підприємством, що таке управління, макро- та мікроекономіка підприємства, компанія в якій ви працюєте, структура компанії, види ділової діяльності, назви посад і функції персоналу, маркетинг, фази розробки нової продукції, життєвий цикл продукту, канали розподілу, типи поведінки покупця, реклама в сучасному маркетингу, постановка цілей та планування, стратегії маркетингу, дослідження ринку. До виділених тем розроблялись ситуації та виділялось проблемне поле. У рамках поля до кожної теми створювався навчально-методичний комплекс. Він включав в себе тексти, як опору до теми, тематичний вокабуляр, лексико-граматичні вправи, перевірочні тести, контрольні роботи. До кожної ситуації ставились проблемні питання для вирішення, причому самі проблемні питання визначались студентами. Студенти самостійно обирали роль, яку вони мали протягом певного періоду часу, та обставини, за яких роль програвалась. Так, наприклад, студенти визначили самостійно віртуальне виробництво – фабрику з вироблення цукерок та кондитерських товарів, обрали ролі: відділ маркетингу, відділ збуту, відділ планування тощо. У рамках кожної теми кожен студент пропонував вирішення проблемного виробничого питання з позиції його відділу. Пропозиції обговорювались «всім колективом» на імпровізованій виробничій нараді. Кожен студент спочатку готував невелике обґрунтування своєї ідеї, пропозиції, створював презентацію, виступав з нею, а вже потім всі висловлювались, дискутували. Секретар-студент нотував хід наради і наприкінці підбирав підсумки.

Аналіз основних індексів фінансового становища підприємства студенти визначали самостійно, аналізували їх та надавали оцінку. Звичайно за таких

умов від студента вимагається добра фахова підготовка, бо на занятті він оперує і використовує готові фахові знання, активізує їх. З іншого боку організація навчання за технологією рольової перспективи виступає додатковим стимулом пізнавальної діяльності студента за фахом. Як бачимо, з порядку денного віртуальної фабрики, розглядається питання функцій та обов'язків робітників за умов кризи підприємства. Тут від студента вимагаються не тільки класичні знання з управління та планування, а й обізнаність с сучасним кризовим менеджментом, слідкуванням за тенденціями сьогодення.

Поряд з практичною метою, навчання англійської мови передбачає досягнення також освітньої та виховної мети. Повноцінна реалізація останніх знаходиться у прямій залежності від успішного досягнення практичної мети і розглядаються як першочергові. Освітнє значення пов'язане з можливістю прилучатися за допомогою іноземної мови до іншомовних джерел інформації, з надбанням навичок роботи з науково-технічною літературою, розширенням світогляду, оволодінням умінням спілкуватися з закордонними партнерами на професійну тематику.

Завдання курсу – удосконалення та подальший розвиток знань, навичок і умінь практичного використання англійської мови, формування навичок та вмій іншомовного професійного спілкування у різних видах мовленнєвої діяльності.

Висновки. Отже, експериментальні досягнення показали ефективність, дієвість, добру результативність застосування технології ролевої перспективи у навчанні студентів економічного напрямку іншомовного професійного спілкування. Застосування обраної технології виявилось значно ефективним не тільки у зростанні мовних та мовленнєвих навичках студентів а й відкрили нові можливості викладачу в оптимізації навчання. Застосування технології рольової перспективи у навчанні студентів економічних спеціальностей потребують від викладача певної обізнаності з основами виробничої діяльності, здатності викладача забезпечити інтегрування іноземної мови у фахову

діяльність студентів, достатніх організаторських, комунікативних навичок та вмінь, високої наукової, методичної, професійної підготовки. Навчання за принципом роліової перспективи проводилась з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Ознайомлення з мовленнєвим матеріалом відбувалось з використанням відео та аудіо інформацією, записом дискусій студентів, і подальшим аналізом та корекцією помилок, пропозицій, порад.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій значно полегшило організацію самого процесу, моніторингу, фіксації результатів, організації наочних презентацій, проектів, мовного матеріалу.

Література:

1. Процесс обучения в высшей школе: учебное пособие / Л.В. Кондрашова. – Кривой Рог:КГПУ, 2007. – 318 с.

2. Шилов В.К. Классификация инноваций /К.В. Шилов // Инновации в образовании. – 2007. №3. – с.52-58.

УДК 009

Філологічні науки

ПРОЕКТНА РОБОТА НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Карпенко Г.М.

к. п.н., доцент кафедри іноземних мов

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

м. Івано-Франківськ, Україна

Проектна робота – одна з найбільш цікавих методик, які може використовувати викладач. Вона дозволяє ефективно реалізувати комунікативний підхід у навчальному процесі з іноземної мови, а саме: вивчення мови через особисту діяльність студента, оволодіння мовою у процесі спілкування. Для виконання проектного завдання потрібні загальні знання про країну досліджуваної мови, включаючи знання про географію, історію, культуру, соціальні й політичні особливості країни, її традиції та звичаї. Знання про країну проживання дозволяють нам прищеплювати студентам почуття

любові до України, відчувати гордість за свою країну, формують в студентів громадянську позицію. Крім цього студент повинен володіти певними мовленнєвими компетенціями, а бажання висловитися змушує його ці компетенції вдосконалювати. Нестандартне бачення проблеми допомагає нам сформувати творчу особистість.

Проекти студентів – це самостійно спланована та реалізована робота, в якій мовленнєве спілкування вплетене в інтелектуально-емоційний контекст іншої діяльності. Опановуючи культуру проектування, студент привчається творчо мислити, самостійно планувати свої дії, естетично реалізувати засвоєні засоби і способи роботи, а також удосконалює свої навички і культуру міжособистісного спілкування та співробітництва. Це співпадає з ключовими компетентностями студентів:

- пізнавальною;
- особистісною;
- самоосвітньою;
- соціальною.

Робота над проектами починається з першого заняття вивчення теми. Спочатку обговорюється зі студентами їх назви, потім – основні завдання і план роботи. Також проводиться підготовча мовна робота з тем проектів, виконуються тренувальні вправи. Упродовж вивчення теми студенти збирають додаткові матеріали, опрацьовують окремі питання, проводять консультації. Проектна діяльність передбачає роботу в колективі. Великий інформаційний і технологічний обсяг проектів примушує їх об'єднуватися в групи. Працюючи у команді студенти вчаться взаємодіяти один з одним, вирішувати можливі конфлікти, набувати навичок естетичного міжособистісного спілкування, брати відповідальність за вибір рішення, аналізувати результати діяльності. Останнє заняття – захист проектів.

Презентація – дуже важливий етап проектної роботи, її головна цінність. Презентація сприяє подальшому розвиткові творчої роботи, позитивної мотивації і є засобом виховання впевненості у собі.

Використання комп'ютера на заняттях англійської мови відкриває для студентів нові можливості оформлення проектів: створення мультимедійних презентацій у програмі Microsoft Power Point. Ця програма дозволяє створювати презентації у вигляді слайд-шоу, презентації з гіпертекстом, включати звук, відео та різні види графіки.

Отже, проектна робота є практичним шляхом реалізації таких освітніх цілей на занятті як ініціативи, незалежності, уяви, самодисципліни, комунікації, співпраці з іншими студентами і корисних дослідницьких навичок.

Література:

1. Голуб, Г. В. Метод проектов как технология формирования ключевых компетентностей учащихся / Г. В. Голуб, О. В. Чумакова. — Самара : Профи, 2003.
2. Забродська, Л. М. Інформаційно-методичне забезпечення проектно-технологічної діяльності вчителя: наук.-метод, посіб. / Л. М. Забродська, О. В. Онопрієнко, А. Д. Цимбалару, Л. Л. Хоружа; за ред. А. Д. Цимбалару, О. В. Онопрієнко. — Х.: Вид. група «Основа», 2007.
3. Комунікативні методи та матеріали для викладання англійської мови. Перекладено і адаптовано Л.В. Биркун. – Oxford University Press, 1998.